Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרייז 15 גראשען הײנט 10 זײטען

נייער פאלקסבלאט

№ 250 | Łódź, Niedziela, 2 listopada 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, י״א מרחשון תרצ״א | № 250

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224=71

מ׳שלאגט יודען אין דאנציג

בלוטיגע כוליגאנישע אנפאלען פון היטלעראווצעס אויף יודען אין דאנציג און צאפאט

וואַרשאַ, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) „פרעס"־אַגענטור איז מודיע פון דאַנציג:

צוויי אָפטיילונגען פון היטלעראָווצעס האָבען אין די לעצטע טעג אויסגעפיהרט אַ רייה אָנפאַלען אויף פרידליכער בירגער, ספעציעל אויף יודען. די היטלעראָווצעס פאַלען אָן אויף עפענטליכע לאָקאַלען און שלעפען פון דאָרט אַרויס יודישע בעזוכער, רופענדיג אַזוי אַרום אַרויס פאַניק און שרעק.

אַ גרויסע אַוואַנטורע איז פאָרגעקומען אין רעסטאָראַן „קארסא" אין צאָפאָט, וואו עס קומט זיך אײנאָווענד צונויף אַ גרויסער עולם. מיט געשרייען „יודען אַרויס" זענען די היטלעראָווצעס אַריין אין רעסטאָראַן, בעוואָפענט מיט גומענע שטעקענעס און האָבען גענומען מערדערליך שלאָגען די בעזוכער, וועלכע זענען אין פאַניק אַנטלאָפען. פיל מענשען זענען דערביי שטאַרק צוקאַליעטשעט און צושלאָגען געוואָרען.

אויף עק וועלווערבערשטראַסע און הייליגענגייסטשטראַסע זענען די היטלעראָווצעס בעפאַלען צוויי פוילישע יודען, יצחק ראָזין און שמואל ראזאן און האָבען זיי שטאַרק צושלאָגען, ספעציעל ראָזאַנען, ביי וועלכען מ'האָט אין שפיטאָל פעסטגעשטעלט אַ מוח־ערשיטערונג. ווי מ'גיט איבער, איז ראָזאַנס צושטאַנד זעהר אַ שווערער.

ווארשאווער יודישע סוחרים און די סאנאציע=ליסטעס

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). אין קלוב פון די סאנאצאָרען אין וואַרשא איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון יודישע סוחרים.

וואַצלאַוו ווישליצקי האָט רעפערירט פאַר זיי און זיי גערופען צו שטימען פאַר דער ליסטע נומער איינס.

ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע פון יודישע סוחרים, וועלכע וועט פיהרען אַ פראָפאגאנדע פאַר דער ליסטע נומער איינס.

שרעקליכער אומגליק מיט צוויי יודישע ארבייטער

באָרידוואר, 1 (טעלעפאָניש).

דאָ איז פאָרגעקומען אַ שרעקליכער אומגליק מיט 2 יודישע אַרבייטער.

בעת דער אַרבייט אין אַ דיקטען־פאַבריק, זענען די 2 אַרבייטער אַריינגעפאַלען אין אַ קעסעל פון קאָכעדיגען מאַטעריאַל.

איינער פון זיי, דוד מאָצאַק איז אָפגעבריהט געוואָרען אויף טויט.

דעם צווייטען האָט מען פון קעסעל אַרויסגענומען, און ער ראַנגעלט זיך מיט'ן טויט.

בעפרייט א בעשולדיגטען אין אטענטאט אויף פילסודסקי'ן

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש) פון צווישען די 5 אַרעסטירטע, וועלכע זיינען בעשולדיגט אין צוגרייטען דעם אַטענטאַט אויף מאַרשאַל פילסודסקי, איז איינער — רוזשקעוויטש בעפרייט געוואָרען.

גע׳פסלט׳ע „צענטראלעוו"-ליסטעס

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) ביז־אַהער זענען שוין געפסלט געוואָרען 14 וואַהל־ליסטעס פון „צענטראָלעוו".

די ליסטעס פון קראָקע־פּאָוויאַט און קאַליש זענען שוין ענדגילטיג געפסלט געוואָרען.

צוטריבענע קאמוניסטישע דעמאנסטראציעס אין ווארשא

וואַרשא, 1 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט). אין משך פון היינטיגען טאָג זיינען אין פערשידענע ערטער פון דער יודישער געגענד פאָרגעקומען קאָמוניסטישע דעמאָנסטראַציעס.

אויף איין אָרט האָבען די קאָמוניסטען געפרובט אָפהאַלטען אַ וואַהל־מיטינג.

אומעטום האָט פאָליציי צוטריבען די דעמאָנסטראַנטען.

אַ גרעסערע צאָהל פערזאָנען איז דערביי פערוואונדעט געוואָרען.

2 געוועז. ווייס-רוסישע דעפוטאטען

זענען אנטלאפען געווארען קיין אויסלאנד

ווילנא, 1 (טעלעפאָניש) די פיהרער פון דער ווייס־רוסישער פּאַרטיי „הראמאדא", די געוועז. דעפוטאַטען טאַראַשקעוויטש און ראק — מיכאילאָוו, וועלכע זענען געווען פערמשפּט צו 12 יאָהר טורמע, און וועלכע מ'האָט שפּעטער אורלאָפּירט אויף 10 יאָהר 0—: זענען איצט אַנטלאָפען געוואָרען קיין אויסלאַנד.

א פראצעס פאר פאבאר-מיסברויכען

לעמבערג, 1 (טעלעפאָניש).

7 אָפיצירען זענען דאָ געוואָרען גע'משפט פאַר פאַבאָר־מיסברויכען.

אַלע 7 האָבען בעקומען גרעסערע און קלענערע טורמע — שטראָפען.

ציוניסט׳שע ארגאניזאציע אין לאדז.

היינט, זונטאג, ד. 2-טען נאָוו. 8.30 אָוועגד. אין זאַל פון „הזמיר" אל. קאשטשושקי 21

גרויסע ציוניסטישע פערזאמלונג

א. ד. ט.: „דער אטענטאט אויף די באלפור-דעקלאראציע"

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען:

ד״ר ראזענבלאט, רעד. י. אוגער און ה׳ משה לימאן.

בילעטען צו 50 גראָשען און 1 זלאָטי צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא (צעגעלניאַנאַ 4)

שטימט פאר דער ליסטע 17

בלאק צו פערטיידיגען די רעכט פון יודישען פאלק אין פוילען לאדזער וואַהל-קאָמיטעט

היינט, זונטאג ד. 2/XI קומען פאָר 4 גרויסע וואהל-מיטינגען

4 נאָכמ. אין „הזמיר", אַלעע קאָשטשושקי 21

7 אָוועגד „סיני", גלובנאַ 62.

8 „ „ „בני-ציון", רוזשאָווסקאָ 7.

9 „ „ „צעירי מזרחי", קילינסקי 44.

מארגען, מאנטאג, דעם 3. נאָוועמבער ד. י. 8.30 זייגער אָוועגד - גרויסע וואהל-פערזאמלונג אין זאַל „אייראָפּייסקי" זגערזשער 17

רעדנער: ג. דעפ. ד״ר ראזענבלאט, רעטמאַן י. מ. ביאַלער, לאָווניק א. יאָעל, אינזש. י. זשעלינסקי, י. ערליך, ב. מארעס, א. אסט, י. פיליך און אנד. איינגאַנג לויט איינלאַדונגען!

שטימט פאר דער ליסטע 17

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין אינניגסטען דאַנק דעם ה׳ מאקס בארנשטיין, אייגענטימער פון ביורא „אבראנא" אין לאָדז, שענקעוויטשאַ 9 (פּיעטריק. 64) טעל. 124-19, פאַר זיין אָפּפערוויליגע מיה און עהרענהאַפטע מענשליכע אינטערווענץ, וואָס ער האָט דורכגעפיהרט ביי מיר אין אַ שווערען מאָמענט וועגען פאַמיליען-אַנגעלעגענהייטען.

איך עמפּפעהל דעם ה׳ מאקס בארנשטיין אַלס אמת בראַווען מענש און ווינש איהם אייביגען ערפאָלג ביי אַלע זיינע אונטערנעהמונגען.

מיט אַכטונג: ד״ר ראפאפארט.

9208

בעקאנטמאכונג.

די לאדזער קאאפעראטיוו-באנק פון קליין-קרעדיט

18 פיעטריקאווער 18

מאַכט בעקאַנט, אַז די באַנק איז שוין טעטיג און נעהמט אָן איינקאַסע אויף אַלע שטעט אין פוילען. אויך ווינקילאַציעס. פּינקטליכע און רעעלע אויסצאָהלונג. קירצליך וועלען ערטיילט ווערען הלוואות.

מיט אַכטונג דער ראַט און די פערוואַלטונג.

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען ביילייד אונזער חשוב'ען מיטגליד ר׳ יונה גאלדשטיין און פאמיליע, צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זייער אונפערגעסליכער טאָכטער

ע״נ חנה

זיים געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

חברה „עזרת ישראל" ווסכאדניא 22.

9262

שטימט פאר דער ליסטע 18

שטימט און אגיטירט פאר דער איינציגער ליסטע פון יודישען אחדות פון אלג. יודישען נאציאנאל-ווירטשאפטליכען בלאק № 18

אין וועלכען עס זענען פערטרעטען אַלע יודיש=רעליגיעזע יודען און אלע יודיש=ווירטשאַפטל. גרופירונגען אין פוילען.

היינט, זונטאג, פ׳ וירא, 7 אָוועגד קומען פאָר וואַהל=מיטינגען אין פאָלגענדע ראַיאָנען:

1) אלטשטאט – אין לאָקאַל פון שומרי שבת, אַלעקסאַנדרינסקאַ 19

2) שייבלערס ראיאן, קילינסקי 116.

3) ראַיאָן גרינער מארק אין לאָקאַל פון „יסודי תורה", אַלעע 1-טער מאַי 37.

מיט רעדעס וועלען אַרויסטרעטען פאָרשטעהער פון אַלע אָרגאַניזאַציעס, וואָס זענען פערטרעטען אין אַלגעמיין יודישען נאַציאָנאַל-ווירטשאַפטליכען בלאָק.

שטימט פאר דער ליסטע 18

18

בעדייטענדע פלענער פון קאלאניזאציע אין רוסלאנד

ד"ר ראזען אפגעפארען קיין אמעריקא

מאסקווע. (י. ט. א.) דר. יוסף ראזען, דירעקטאר פון „אגראדזשאינט" איז אפגעפאהרען אויף א קורצען בעזוך קיין אמעריקא. דר. ראזען וועט פערבלייבען אין ניו-יארק נאר איינגע וואכען, אין דער צייט וועט ער צושטעלען דער הויפט-פערוואלטונג פון „דזשאינט" א בעריכט וועגען דער איצטיגער לאגע פון די יודישע רעקלאסירטע מאסען אין ראטען-פערבאנד און וועט אריבערערען די פלענער פון וויטערדיגער ארבייט אויף'ן געביט פון קאלאניזאציע און אינדוסטריאליזאציע פון די יודישע מאסען אין ראטען-פערבאנד. די פלענער, וואס זענען אנגענומען געווארען איז ביידע ריכטונגען, זענען גאנץ בעדייטענד און פאדערען א היבשע פערגרעסערונג פון מיטלען פון „אגרא-דזשאינט".

„דייטשלאנד ערוואך, זאל פגר'ן דער יוד!"

נאציאנאל-סאציאליסטישע העצע געגען אסיף דימאוו'ס פיעסע אין שטוטגארט

(בערלין) פון שטוטגארט ווערט מיטגעטיילט: די היגע נאציאנאל-סאציאליסטען האבען אנגעהויבען א העצע געגען דער אויפפיהרונג פון דער נעגער-קאמעדיע פון אסיף דימאוו „דער שאטען איבער הארלעם" אין שטוטגארטער שטאדט-טעאטער. די היטלעריסטען האבען אינסצעניזירט סקאנדאלען אין טעאטער, געווארפען שטינק-באמבעס און געדופען: „דייטשלאנד ערוואך, זאל פגר'ן דער יוד!" א המון שרייענדע יוגענדליכע איז בעפאלען די יודישע ארטיסטען און צושלאגען. דער פיהרער פון די נאציאנאל-סאציאליסטען ערקלערט אין אן'אפענעם בריף, אז 21.000 נאציאנאל-סאציאליסטען וועלען מארשירען אויפ'ן טעאטער אין צווינגען ארפצונעהמען דאס שטיק פון רעפערטואר. דער בילדונגס-מיניסטער האט אין לאנדטאג געגעבען אן ערקלערונג, אז ער וועט דאס שטיק נישט ארפנעמען פון רעפערטואר.

א בלוטיג געשלעג אויף א ציוניסט. מיטינג אין לעמבערג

לעמבערג, 1 (טעלעפאניש) איז זאל „סאר-רישיענקא" איז פארגעקומען א מיטינג פון ציוניסטען, אויף וועלכען ס'איז געווען אויך א גרעסערע צאהל אנהענגער פון יעגער'ן (סאנאטאר).

עס איז אויסגעבראכען א געשלעג, בעת וועלכען עס איז רעמאלירט געווארען דער גאנצער לאקאל, אזוי אז אלע שפיגלען זענען צובראכען און די שטוהלען זענען צושמעטערט געווארען. עס זענען פארהאן עטליכע פערוואונדעטע.

די רעגירונג איז בעגאנגען א פעהלער

צוויי אינטערוויאוען מיט לייבאר-דעפוטאטען

ניו-יארק, 1 (יט"א טעלעגראפיש).

דער לאנדאנער קארעספאנדענט פון „פארווערטס" פערעפ... ...יכט 2 אינטערוויאוען מיט לייבאר דעפוטאטען. דער לייבאר-דעפוטאט נייד האט ערקלערט, אז ער האט שוין לאנג געווארענט מאקדאנאלדען, אז ער זאל נישט אנפערטרויען פאספילד קיין עפענטליכען אמט. בפרט פון א מיניסטער, ווייל סידניי וועב האט זיך שוין לאנג דערוויייטערט פון עפענטליכען לעבען. ווען מאקדאנאלד האט בשעתו גערעדט וועגען ענדערונגען אין זיין קאבינעט, האט ער געמיינט לארד פאספילדען.

דער לייבאר-דעפוטאט פיליפ האט ערקלערט, אז דאס „ווייסבוך" איז ערשינען או... ...עט. זיינע בעהויפטונגען וועגען דער ענטוויקלונג פון א"י זענען סותר די סאציאליסטישע פרינציפען און די בעשלוסען, וואס זענען אנגענומען געווארען אויף דער לעצטער קאנפערענץ פון דער לייבאר-פארטיי. די רעגירונג איז בעגאנגען א פעהלער מיט'ן פערעפענטליכען דעם דאקומענט. מ'דארף אבער רעכענען, אז דאס איז נישט דאס לעצטע ווארט און דער דאקומענט איז נישט קיין ענד-גילטיגער.

אבי זיי זענען צופרידען...

די אראבער האבען נישט אויפגעפאדערט צו א שטרייק

ירושלים, 1 (יט"א טעלעגראפיש).

די אראבישע עקזעקוטיווע האט נישט פערעפענטליכט קיין אויפפאדערונג צו א שטרייק אויף מארגען, דעם טאג, ווען ס'איז ערשינען די באלפור-דעקלאראציע. דאס איז דאס ערשטע מאל, זייט ס'איז ערשינען די באלפור-דעקלאראציע.

די דאזיגע האנדלונג איז בעשלאסען געווארען כדי אויסצודריקען די צופרידענקייט פון די אראבער מיט'ן „ווייסבוך".

ביורא פון 2 אינטערנאציאנאל

וועגען די וואהלען אין פוילען

בערלין, 1 (ספ. טעל.) אין קעלן איז פארגעקומען א געמיינזאמע זיצונג פון ביורא פון צווייטע אינטערנאציאנאל און פון אנטרנאציאנאל פון די פראפ. פעראיינען. אויף דער זיצונג איז אייגשטימיג אנגענומען געווארען א רעזאלוציע. וועלכע טרעט שארף ארויס געגען די „רומעניש'ע וואהלען" אין פוילען.

די רעזאלוציע דריקט אבער אויס די האפנונג, אז די פוילישע רעאקציע וועט זיגען.

די קאנפערענץ האט געשיקט בעגריסונגס-דעפעשען צו די געוו. דעפוטאטען קוואפינסקי און צערבע.

דער פראצעס געגען די קוזיסטישע סטודענטען אין בוקארעשט

בוקארעשט, 1 (טעלעפאניש) ס'איז ארויס געטראגען געווארען דער אורטייל אינם פראצעס געגען די קוזיסטישע סטודענטען, וואס האבען איינגעארדענט א פאגראם אין טארגוש פרינאש מיט א פאר חדשים צוריק און געגען א גרופע יודען וואס האבען זיך פערטיידיגט.

אלע סטודענטען זענען פערמשפט געווארען צו א געלד-שטראף פון 500 לעי. דאס רוב יודען זענען אויך פערמשפט געווארען צו געלד-שטראף, א טייל פון זיי צו טורמע פון 10 ביז 15 טאג.

אלע פעראורטיילטע האבען אנגעגעבען אנ אפעלאציע.

דער אורטייל האט געמאכט א שווערען איינדרוק אויף דער יודישער בעפעלקערונג.

א יודישער ליטאגראף בעגאנגען זעלבסטמארד

ווארשא, 1 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דא איז בעגאנגען זעלבסטמארד דורך אויפהענגען זיך דער 48-יאהריגער ליטאגראפיע-אייגענטימער, משה קאזיאר, טוואַרדע 5. ס'איז איהם נישט געלונגען צו ראטעווען.

די סיבה — שווערער קריזיס.

לעזט!

אכטונג! — אכטונג!

קאנקורענץ-פרייזען!

כדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג' פובליקום צו בעקומען א ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאהמע זענען די פרייזען אין מיין פאטאגראפישען אנשטאלט געווארען פערקלענערט ווי:

12 שטיק („Express pictures") זל. 2
6 „ פאסט-פאטאגראפיעס „ 2
6 „ פאסט- ברוין „ 6
6 „ „ אויף זייד „ 8

אכטונג! צו א 1/2 טוץ זיידענע פאסט-פאטאגראפיעס גיט מען צו אכטונג!

אנ'אריגינעלע פארטרעט בחנם

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פארטרעטען אין ראהמען און אויך א פערקויף פון ראהמען

קומט און איבערצייגט אייך

מיט אכטונג „PARISIEN"

קונסט-אנשטאלט

פראנציסקאנער 30.

PERFUMERJA

J. DRUKIER

זאוואדזקא 5, טעל. 175-92

בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל פון אלערלעי קאסמעטישע ארטיקלען ווי:

פערפומען, טואלעט-זייפען און פודערן

צו די צוגענגליכסטע פרייזען.

הורט- און דעטייל-פערקויף. :—: פאר אנגראסיסטען — ראבאט.

מיט אכטונג J. DRUKIER

Zawadzka 5, tel. 175-92

אנאנסן אין „נייעם פאלקסבלאט" האבן דעם גרעסטן ערפאלג.

אנ'ארט צו שלאפען!

פאר 2 אנשטענדיגע יונגעלייט, איז אפצוגעבען. צו ערפאהרען פאמארסקא 14, ביי לאסקי.

ב"ה

אזהרה גדולה.

די מכשולים פון עופות-שחיטה איז אומגעהויער, מען ברענגט געגנז פשוט איינגעשניטענע און די מאכלי טרפות פערשפרייטען דאס צווישען די קונים מיט א ביליגען פרייז. די יודישע בעפעלקערונג גיט זיך נישט אפ קיין רעכענונג, עסט אין זיך אריין נבלות וטרפות, מיר ווענדען זיך צו אייך יודישע יודען, איהר ווילט דאך זיכער נישט עסען קיין טרפות, אין אייך ווענדט זיך דאס, איהר מוזט שטרענג אנזאגען אין אייער היים נישט צו קויפען קיין פרעמדע שחיטה, נישט צו קויפען קיין עוף אהן פלאמבע.

מיר בעטען אייך, זייט איהר אינ'ם כלל פון מזכה את הרבים.

העלפט מיט אויסצוראטען דאס הפקרות.

מיר זאגען אייך אז אייגפאך הפקר-יונגען פערנעהמען זיך מיט שעכטען אין די קאמערן. און דאס ווערט פערקויפט פאר יודען.

מיר בעטען אייך זייט נזהר אין דעם וואס אייער הארץ אליין וויל. זאל דאס זיין אייער הייליגע אויפגאבע אין אייער שטוב, זאל דאס שטרענג אפגעהיט ווערען.

ווער עס נוצט פון אנ'עוף אהן פלאמבע דארף פרעגען א שאלה אויף די כלים. גיט אכטונג דער גענזלער וואס ווערט געאסר'ט דורך אונז טאר מען ביי איהם נישט קויפען, ווען איהר וועט אונז העלפען וועלען מיר בעזה"י קענען פערזארגען די שטאט מיט כשר'ס.

פאלגענדע יאטקעס האבען נישט קיין נאמנות אויף כשרות:

1) קאטשקע, שענקעוויטשא 67.
2) עמנואל קירשבוים, ווסכאדניא 3,
3) ארדינאנס, קאנסטאנטינער 48

ועד הרבנים ועד הכשרות ביי דער יוד. קהלה אין לאדז.

„בית-יעקב"-שול צעגעלניאנא 3

4 גליקליכע קינדער

מיט פרייד מעלדען מיר, אז אין אונזער „פרעבלובקע" וואס צו איהר מוסטערהאפטע ארדנונג איז אין לאדז נישטא קיין פערגלייך — איז היינט צוגעקומען בלויז 4 פרייע פלעצער.

גליקליכע קענען זיך מעלדען, וואס שנעלער אין אונזער קאנצעלאריע פון 12 ביז 1 פארמיטאג און פון 5 ביז 6 אוונד.

הועד.

היינט און פאלגענדע טעג! גרויסער רעווי-פראגראם א. נ.:

„אונטערן צייכען פון וואלץ"

פון Hemar, Nel און Włobor :—: עס נעהמען אנטייל: Z Suwalski, E. Waczyńska, J. Leonowicz, B. Orliński

ווי אויך דאס ניי-אנגאזשירטע באלעט-פאר Lopek Boruński, W. Modrzeński, Cesarska — Szymański און גירלסען.

אין פראגראם: אינסצעניזאציעס, סקעטשען, סאלא-נומערן און פערשידענע אטראקציעס. :—: רעזשי: B. Orliński קאנפערענסיער:

W. Modrzeński דעקאראציעס: קונסט-מאלער Wł. Nowakowski מוזיק. לייטונג: C. Kantor

רעווי-טעאטער

„KAMELEON"

40 SIENKIEWICZA 40

אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון L. Orliński i W. Boruński

טעגליך 2 פארשטעלונגען 7.45 און 9.45

שבת, זונטאג און יו"ט 3 פארשט. 5.45, 7.45, 9.45

נ״ייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נ״ייער פאלקסבלאט

זונטאג 2 נאוועמבער
יא מרחשון תרצ״א
זון־אויפגאנג 6.29
זון־אונטערגאנג 4.09

געבויטע אנווייזונגען וועגן הכנסה־שטייער

שטייער־אמטען דארפען געבען די געפאדערטע אינפארמאציעס

די פינאנץ־אמטען האבען שוין פונאנדערגעשיקט די צאהלונגס־נאקאזען אויפ׳ן הכנסה־שטייער פון 1930. אין שייכות דערמיט געפינען מיר פאר נויטיג צו בעקענען אונזערע לעזער מיט די וויכטיגסטע בעשטימונגען פונ׳ם געזעץ וועגן הכנסה־שטייער.

דער געזעץ איז זייער א קאמפליצירטער, האט 130 פאראגראפען, צו וועלכע ס׳זענען ארויסגעגעבען געווארען א גאנצע רייהע מיניסטעריאלע צירקולארען. אויך האט דער העכסטער אדמיניסטראטיווער טריבונאל דורך א גאנצע רייהע אורטיילען דערקלערט דעם זינען פון א סך פאראגראפען.

דער טערמין פון צאהלען דעם הכנסה־שטייער איז פאר די וואס האבען בעקומען דעם צאהלונגס־נאקאז ביז׳ן 15־טען אקטאבער — דעם 1־טען נאוועמבער, א קענענדיגע די וואס האבען בעקומען דעם נאקאז נאכ׳ן 1־טען אקטאבער, דארפען בעצאהלען דעם שטייער 80 טעג, זינט מ׳האט דערהאלטען דעם נאקאז.

היות דער הכנסה־שטייער ווערט אויסגעמאסטען פון אלע מינים הכנסות, וואס מ׳האט געהאט אין פאריגען יאהר, און אין נאקאז נופא ווערט בלויז בעצייכענט די אלגעמיינע סומע, אין וועלכער דער שטייער איז אפגעשאצט געווארען — האט איטליכער בעשטייערטער דאס רעכט פאדערען אין פינאנץ־אמט מינדליך אדער שריפטליך, אויפצוקלערען איהם פון וועלכע ציפערען ס׳שטעלט זיך צונויף די אלגעמיינע הכנסה־שאצונג.

אויב, למשל עמיצער האט א הויז און דערצו א געשעפט און מ׳האט איהם אויסגעמאסטען דעם שטייער פון 5 טויזענד זל. הכנסה קען ער פאדערען פון פינאנץ־אמט, מ׳זאל איהם ערקלערען וויפיל איז דא און דער דערמאנטער סומע הכנסה פון דעם הויז בעזונדער און פון געשעפט בעזונדער.

אזא מינדליכע אינפארמאציע גיט דער פינאנץ־אמט ארויס אומזיסט, בעים פאדערען א שריפטליכער אינפארמאציע, מוז שוין דער פעטענט אפצאהלען 6 זל. און 60 גר. שטעמפעל־מארקען.

אין פאל, ווען מ׳פערלאנגט פון אמט שריפטליכע אינפארמאציעס, רעכענען זיך די טעג וואס מ׳װארט אויף דער תשובה פון אמט נישט אריין אין 30־טאגיגען טערמין, וואס גיט רעכט דעם פעטענט צו רעקורסירען.

אויב מ׳האט למשל, אנגעגעבען די בקשה אין אמט וועגן א שריפטליכע אינפארמאציע אויפ׳ן 25־טען טאג, זינט מ׳האט בעקומען דעם „נאקאז", האט מען ערשט נאכן בעקומען די תשובה נאך אלץ 5 טעג צו דערלאנגען דעם רעקורס.

אז מ׳האט זיך דערוואוסט אין אמט — מינדליך אדער שריפטליך — ווי אזוי דער שטייער איז בערעכענט געווארען, קען איטליכער ביי זיך פעסטשטעלען, צי מ׳האט איהם נישט ריכטיג בערעכענט די הכנסה פון אלע מקורים בכלל, צי בלויז א טייל פון זיי, לויט דעם דארף מען ענטשפרעכענדיג אויפשטעלען דעם רעקורס.

בעים שרייבען דעם רעקורס דארף מען געדענקען, אז דער געזעץ פון הכנסה־שטייער בעשטימט, אז די הכנסה מוז אנגענומען ווערען לויט דער „זעזאניע" פון שטייער־צאהלער, סיידען דער פינאנץ־אמט האט געהאט ספקות און האט וועגען דעם בעצייטענס געמאלדען שריפטליך דעם שטייער־צאהלער, בעטענדיג אויפקלערונגען בנוגע פערשידענע פונקטען. הייסט דאס, אז אויב דער פינאנץ־אמט האט בעים שטייער־צאהלער נישט געמאכט קיין שום אנפראגע, מוז ממילא גענומען ווערען און אכט בלויז די אנגעגעבענע „זעזאניעס", אהן וועלכע עס איז שנויים. אין אזא פאל מוז מען אנווייזען דערויף אין רעקורס, פאדערענדיג צו אנטקעגען די סומע, וואס איז אנגעגעבען געווארען אין „זעזאניע". אויך מוז מען געדענקען, אז אין די אויפפאדערונגען פון פינאנץ־אמט מוזען אלע ספקות גענוי אנגעוויזען ווערען.

אויב דעם פינאנץ־אמט בעפרידיגען נישט די תשובות פון שטייער־צאהלער, האט די שטייער־קאמיסיע טאקע דאס רעכט צו העכערען די סומע, אבער ווי ער העכסטער טריבונאל האט אנגעוויזען איז אויפגעקלערט — מוז זי אנווייזען דעם שטייער־צאהלער פארוואס זי האט נישט גענומען זיינע ערקלערונגען אין אכט, כדי ער זאל קענען האבען שפעטער די מעגליכקייט ווי געהעריג זיך צו פערטיידיגען אין רעקורס און בעווייזען די ריכטיגקייט פון זיינע אנגאבעס.

אין רעקורס דארף מען נאך ווי ווייט מעגליך בעווייזען די ריכטיגקייט פון דער אנגעגעבענער „זעזאניע" בייצוגעבענדיג פערשידענע דאקומענטען, אדער פעררופען זיך אויף מאטעריאלען, וואס זיינען בעקאנט דער קאמיסיע.

אויב די הכנסה בעטרעפט נישט מעהר ווי 7,200 זל. און דער צאהלער האלט אויס א משפחה ווערט איהם אפגערעכענט פאר יעדען מיטגליד פון דער משפחה, חוץ איינעם, צו צוויי פונקטען פון דער פעסטגעשטעלטער סקאלע.

כדי צו בעקומען די הנחה פאר דעם בני־בית, מוז מען צושטעלען א בעשטעטיגונג פון מאגיסטראט.

פראלאנגאציעס און רעגולאציעס

טעגליכע כראניק פון לאדזער האנדעלס־געריכט

יעקב גוטמאן (קילינסקי 75) האט זיך געווענדעט אין געריכט וועגן פראלאנגירן איהם די צאהלונגען. די פירמע ארבייט אויס דאמען־קאנפעקציע, (פרייהייטס־פלאץ 6) און האט אפנעהמער אין גאנץ פוילען. דעם לעצטען יאהר האט די פירמע בעצאהלט 1 מיליאן זל. לויט׳ן בילאנס דערגרייכט דער אקטיוו 742.042 זל. און דער פאסיוו 634.845 זל. דער גרעסטער טייל חובות דארף נישט באלד געצאהלט ווערען. איב׳ס סאנאציע־פלאן ווערט פארגעזעהען דאס עווענטועלע פערקויפען א האלב הויז.

* * *

אין יולי האט דאס קרייז־געריכט ערטיילט א צאהלונגס־פראלאנגאציע אויף 3 חדשים דער פירמע וולאדיסלאוו זילבערשטיין (שענקעוויטש 6). לויט׳ן בילאנס אויף דעם 1. יולי האט דער אקטיוו בעטראפען 2.671.423 זל. און דער פאסיוו — 1.272.214. איצט האט די פירמע זיך געווענדעט אין געריכט וועגען ערלויבען איהר אנצוהויבען אויסגלייכס־אונטערהאנדלונגען. די פירמע שלאגט פאר צו בעצאהלען 50 פראצ. פון די חובות, צאהלבאר אין 4 ראטעס יעדען האלבען יאהר — די ערשטע 2 ראטעס צו 10 פראצ. און די איבעריגע 2 ראטעס צו 15 פראצ.

דאס געריכט האט דערלויבט אנצוהויבען די אויסגלייכס־אונטערהאנדלונגען.

* * *

די פירמע „שפיץ," טעקסטיל־פאבריק (פאר לודזיאווא 18) האט דעם 18. יולי בעקומען א פראלאנגאציע פון איהרע צאהלונגען אויף דריי חדשים. ווען זי האט פעסטגעשטעלט, אז די סיטואציע האט זיך פערערגערט, האט זי זיך געווענדעט וועגען ערלויבען איהר אנצוהויבען אויסגלייך־אונטערהאנדלונגען. דער אקטיוו פון דער פירמע איז גרעסער פונ׳ם פאסיוו מיט 131.875 זל.

די פירמע שלאגט פאר צו בעצאהלען די פולע 100 פראצ. פונ׳ם חוב אין 4 האלב־יעהרליכע ראטעס אהן צינזען.

צודער אלגעמיינער אויפמערזאמקייט!

אין די נאהענטסטע טעג וועט פארקומען די ציהונג פון דער 1־טער קלאס פון דער גרויסער 22־טער מלוכה־לאטעריע.

דער פלאן פון די געווינסטען איז יעצט געווארען פיל פערגרעסערט, אזוי אז די שאנסען צו ערווערבען די גרויסע געווינסטען זענען בעדייטענד פערגרעסערט געווארען.

יעדער 2־טער לאס געווינט און דאס אזעלכע סומען ווי:

הויפט־געוו. 1.000.000 זל.	געווינסטען צו 200.000 זל.	געווינסטען צו 50.000 זל.
געווינס 400.000	" 100.000 "	" 25.000 "
" 300.000 "	" 75.000 "	ווי אויך 23 פרעמיעס.

עס איז שוין איבעראל בעקאנט, אז אין דער הינזיכט פון גליקליכע נומערן ריהמט אין גאנץ פוילען אונזער קאלעקטור! מיר עמפפעהלען ווייטער אונזערע גליקס־לאסען!

ס. יאטקא

פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66
פאביאניץ, פל. דאמבר. 3

בעשולדיגט איז אונטערצינדער

דינסטאג פראצעס אין קרייז־געריכט

סוף אקטאבער 1929 איז אויף קאשטשושקי 10, אויסגעבראכען א שרפה אין דער זאקען־פאבריק פון רובין, שטיינפארבער און צוקער. בעת דער שרפה האבען די ארבייטער, וואס האבען זיך געפינען אויפ׳ן הויף בעמערקט, אז פון דער פאבריק איז ארויסגעשפרונגען א מאן, אויף וועלכען ס׳האבען געברענט די קליידער און האט זיך גענומען לויפען. מ׳האט איהם נישט געכאפט.

די אנגעקומענע פייערלעשער האבען שנעל איינגעלאשען דאס פייער. די אויספארשונג, וואס איז דאן פארגענומען געווארען האט פעסטגעשטעלט, אז דער אנטלאפענער איז געווען אן אונטערצינדער, וועלכער האט אין פאבריק איבערגעלאזט 4 פענכערס מיט נאפט, וועלכע האבען זיך אנגעצונדען פריהער פאר דער אויסגערעכענטער צייט און מ׳האט דעריבער די שרפה שנעל איינגעלאשען. די אויספארשונג האט ווייטער פעסטגעשטעלט, אז דער אונטערצינדער האט געהאנדעלט אין הסכם מיט די אייגענטימער פון דער פאבריק וועלכע איז געווען אסעקורירט אויף 2000 דאלאר.

מ׳האט ארויסגעשיקט שטעק־בריף נאך אלע פאבריקס־אייגענטימער, מ׳האט זיי אבער נישט געקענט געפינען. אין עטליכע טעג ארום האט מען ארויסגערופען די פאגאטאוויע אין דער וואוינונג פון אברהם טרעמבעצקי (דרעוונאווסקא 16) ס׳האט זיך ארויסגעשטעלט, אז דארט ׳געפינט זיך א געוויסער חיים ספעקטאר, וואס ביי איהם איז אפגעבריהט דער גאנצער קערפער און דאן איז פעסט געשטעלט געווארען, אז ער איז עס געווען דער אונטערצינדער פון אל. קאשטשושקי 10. ער האט זיך נישט מודה געווען, אדער מ׳האט איהם ארעסטירט. א פאר טאג שפעטער האט מען ארעסטירט אויך רובין מיט זיין פרוי, צוקערן און שיינפארבערן הגם זיי האבען ערקלערט, אז ספעקטארן קענען זיי נישט און אויב ער האט אונטערגעצינדען די פאבריק האט ער עס געטון אויף זיין אחריות.

ווי ס׳איז פעסטגעשטעלט געווארען איז ספעקטאר א פראפעסיאנעלער גנב, וואס האט שוין אפגעזעסען אורטיילען פאר גנבות און איינברוכען.

צום פראצעס, וועלכער הויבט זיך אן דינסטאג אין היגען קרייז־געריכט, זענען ארויסגערופען געווארען 59 עדות. דער פראצעס וועלכער האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג, וועט דויערן וואהרשיינליך 2 טעג.

ארעסטירט א באנדע איינשלעפערס אויף דער באהן

זייט א רייה יאהרען האט אויף דער באהן־ליניע גראסירט א באנדע איינשלעפער. די אויספארשונגס־פאליציי האט פיל מאל געזוכט זיי צו כאפען, אבער אהן רעזולטאט. אין יאנואר האבען צוויי בעאמטע פון אויספארשונגס־אמט אין א צוג בעמערקט א פערדעכטיגטע גרופע. איינער פון די בעאמטע האט פערפיהרט מיט זיי א שמועס און ווען זיי האבען איהם מכבד געווען מיט א פאפיראס, האט ער איהם אומבעמערקט בעהאלטען, און ווען ער האט אויסגערויכערט זיינס א פאפיראס זיך געמאכט איינגעשלאפען. איינער פון דער באנדע האט דאן בעים אגענט ארויסגעשלעפט א זייגערל און די פרוי האט ביי איהם אראפגעצויגען א פינגערל פון האנד. דאן איז דער געהיים־אגענט אויפגעשפרונגען מיט א רעוואלווער אין האנד און זיי געוואלט ארעסטירען. איהם צו הילף איז געקומען זיין חבר.

דער פיהרער פון דער באנדע איז ארויסגעשפרונגען פון לויפענדען צוג און מ׳האט איהם נישט געכאפט. 2 פון דער באנדע איז געלונגען צו ארעסטירען. דאס זענען געווען די 25־יעהריגע עלעאנאבא קאשיצקא און דער 34־יעהריגער עליגיוש יפארנעצקי. ס׳איז אויך געלונגען פעסטצושטעלען, אז דער הויפט־פיהרער פון דער באנדע הייסט, יאן קיוואנסקי. מ׳האט אויך פונאנדערגעשיקט שטעק־בריף, אדער מ׳האט איהם נישט געכאפט. אזוי זענען א דורך א רייה חדשים. נעכטען ביי נאכט האט די אויספארשונגס־פאליציי זיך דערוואוסט, אז דער פויגעל איז געקומען קיין לאדז און געפינט זיך ביי זיין געליבטער אויף נאוואק־גאס נומער 21.

ארום 2 א זייגער ביינאכט זענען 5 געהיים־אגענטען אנגעקומען אויפ׳ן אנגעוויזענעם אדרעס און דארט ארעסטירט דעם לאנג־געזוכטען פערברעכער.

רעגיסטראציע פון יאהר־גאנג 1910

מארגען מאנטאג דעם 3 נאוועמבער דארפען זיך אין דער פאליציייאיש־מיליטערישער אפטיילונג ביים מאגיסטראט (פיעטריקאווער 212) רעגיסטרירען די געבוירענע אין 1910 יאהר וועלכע וואוינען אויפ׳ן שטח פון 5. פאליצייקאמיסאריאט און זייערע פאמיליען־נעמען הויבען זיך אן אויף

R

און פון 13. פאליציי־קאמיסאריאט

Sz T U W Z Ż

ביים רעגיסטרירען זיך דארף מען מיטבריינגען א פאס, א מעטריקע אדער אן אנדער דאקומענט, א שול־צייגניש. האנדווערקער דארפען אויך צושטעלען א צעך־צייגניש.

פערזאנען, וואס קענען נישט בעווייזען זייער אנגעהעריגקייט צו א פרעמדער מלוכה מוזען זיך אויך רעגיסטרירען.

דרינגענדע שטיצע פאר ארבייטסלאזע

דער מאגיסטראט איז מודיע, אז פון מאנטאג האט מען אנגעהויבען אויסצאהלען רעגירונגס־שטיצע פאר׳ן חודש סעפטעמבער. די ארבייטסלאזע, וועלכע זענען רעגיסטרירט אין אונטערשטיצונגס־אמט פאר ארבייטסלאזע, און האבען זיך רעגיסטרירט אין משך פון 13. ביז׳ן 20. אקטאבער ה. י.

די אויסצאהלונגען וועלען פארקומען אין לאקאל פון אונטערשטיצונגס־אמט, אויפ׳ן גאס פון 28. קאניאווער שיסער־פולק 32, פון 9 ביז 2 בייטאג לויט פאלגענדען סדר:

מארגען, מאנטאג, דעם 3 נאוו T U W Z Ż

ארבייטסלאזיגקייט

און פרייע פאסטענס

אויף דעם שטח פון לאדזער מלוכה׳שען ארבייטס־פערמיטלונגס־אמט זענען דעם 31. אקטאבער 1930 געווען פערעגיסטרירט 26.651 ארבייטסלאזע, פון דעם 17.912 אין לאדז. אונטערשטיצונגען האבען בעקומען 9816, פון זיי אין לאדז 5732. די פערגאנגענע וואך האבען אין לאדז פערלוירען די ארבייט 982 ארבייטער, ארבייט האבען דערהאלטען 42. אויף ארבייט זענען ארויסגעשיקט געווארען 59 ארבייטער.

איצט זענען פערהאן פרייע פאסטענס פאר 12 הויזדינער.

ייד. קונסט־טעאטער־פארזאמלונג אין פוילען
דירעקטאריאט
פון די פארנעס־טעאטערן
בעפולם. דיר.: שטאקפעדער
לטעאטר: א. בעזומאן

לאדז. ייד. קאמער־טעאטער

בילער אין ווייסען זאל
„מאנטייפעל זאכאדניא 43"
„ארט"
קונסטל. לייטער:
משה בראדזאן.

איילט צו זעהען! לעצטע 4 טעג!
היינט, זונטאג — 2 פארשטעלונגען!
אנהויב 7.45 און 9.45 אוו.

גוט מארגען, קאווע!...
אין 2 טיילען, 12 בילדער.

אנסאמבל לויט׳ן א. ב. פריורע: זיסעל־בירל, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, מאשע פעסטערמאן, אסתר ראזען, אלא שליפקאוויטש. מענער: שמואליק גאלדשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטעל קאן יעקב רייגעלס, ישראל שומאכער, י. שיפער.

טעקסטען: מ. בראדזאן, משה נאדיר, י. אבערושאנעק
מוזיק: ה. רובין, א. ביגעלמאן און פאלקס־מאטיוון!
דעקאר. און קאסטיומען: י. ברוינער און ו. ווטנמרויפ.
מוזיק־לייטער—ה. רובין, רעזשי—דזשיגאן, שומאכער,
בינע־אינספעקטאר—מ. קאן, ליכט־עפעקטען—יערא.

פרייטאג, דעם 7־טען נאוועמבער— פייערליכע
פרעמיערע פון 2־טען פראגראם
א.ג. „אויפ׳ן הימעל א יריד"
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון 11 — 2 בייטאג
און פון 5 אוו. שבת און יום־טובים א גאנצען טאג

די וואהלען צום סיים און סענאט

בעשטראפט פארזיצער פון וואהל-ביוראס

פרייטאג האט דער פארזיצער פון דער קרייז־וואהל־קאמיסיע צוזאמענגערופן א

זיצונג פון די פארזיצערס

אין די ראיאן־וואהל־קאמיסיעס. אלע פארזיצערס האבען בעקומען די בעשטעטיגטע וועהלער־רשימות וועלכע דארפען ארויסגעלעגט ווערען אין די לאקאלען פון וואהל־ראיאנען פון מארגען מאנטאג ביז שבת ד. 8 ה. ח.

34 פארזיצערס זענען צו דער פערזאמלונג נישט געקומען. ריכטער קארווין־קאראטקיעוויטש האט זיי בעשטראפט יעדען מיט 100 זל.

52 וואהל מיטינגען.

די וואהל־אקציע איז שוין אריין אין לעצטען סטאדיום. אלע וואהל־קאמיטעטען האבען שוין אנגעהויבען איינצוארדנען מיטינגען און אין פערלויף פון שבת און זונטאג זענען און לאדז פאר־געקומען 52 וואהל־מיטינגען.

פון בלאק צו פערטיידיגען די רעכט פון יודישען פאלק אין פוילען

די וואהל־אקציע פון „בלאק צו פערטיידיגען די רעכט פון יודישען פאלק אין פוילען" ווערט שטארקער פון טאג צו טאג.

נעכטען שבת זענען פארגעקומען פיר גרויסע וואהל־מיטינגען 1) אין זאל פון „הזמיר" א פרויען פערזאמלונג מיט דער בעטייליגונג פון ד"ר ראזענ־בלאט, לאוניק יאעל, פרוי־דענטיסט רעזניק, פר. גוטפרמאן און אנדערע. איינשטימיג איז אנ־גענומען געווארן א רעזאלוציע צו אגיטירען פאר דער ליסטע נומער 17 און אלע פרויען האבען זיך רעגיסטרירט צו דער ארבייט;

2) אין אווענד זענען פארגעקומען פערזאמ־לונגען אין זאל פון פרוכט־ און געמיזע־הענדלער פעראיין (זגערזשער 28);

3) אין „התאחדות";

4) אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע עס האבען גערעדט: ד"ר ראזענבלאט, רעד. י. איגער ה. לימאן, אינזש. זשעלינסקי, א. אסט, ג. ליכטענ־שטיין, שאליט, ערליך א. א. אלע פערזאמלונגען זענען געווען זעהר גוט בעזוכט און אומעטום איז אנגענומען געווארן רעזאלוציעס צו שטימען פאר דער ליסטע 17.

נעכטען שבת פריה האט אין דער שוהל „באר־פרים" אויף נאוואַ־זארושעווסקא 18 אויף דער איינלאדונג פון די גבאים פון דער שוהל געהאלטן א רעדע ה' לאוניק א. יאעל. די רעדע האט געמאכט א שטארקען איינדרוק אויף די אנוועזענדע די שוהל איז געווען פול געפאקט און פיל האבען געמוזט צוריקגעהן צוליב מאנגעל אין פלאץ.

היינט, זונטאג קומען פאר ווייטערע פיר פער־זאמלונגען: 4 נאכמיטאג אין לאקאל פון „הזמיר", 7 אווענד אין „סיני" אויף גלובנא 62, 8 אווענד אין „בני־ציון" אויף רזשגאווסקא 7 און 9 אווענד אין „מזרחי" אויף קילינסקא 44. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ד"ר ראזענבלאט, לאוניק א. יאעל, ראטמאן י. מ. ביאלער, מ. לימאן, א. אסט, קירשענבוים, ב. מארעק א. א.

די וואהל־אקציע פון „בונד"

דער לינק־סאציאליסטישער בלאק האט נעכ־טען, שבת איינגעארדענט 2 גרויסע מיטינגען; אין זאל „איראפיסקי" און אין גרויסען זאל פון הענטש.־פעראיין. הונדערטער מענשען זענען נישט אריינגעלאזט געווארן אין די איבערפולטע זאלען. רעפערירט האבען ראטמ. מילמאן, ס. נוטקעוויטש, גערסאן, (פון ווארשא) און דאזאר זעלמאנאוויטש. די פערזאמעלטע האבען בעשלאסען צו שטימען פאר׳ן נומער 5.

— פרייטאג, האט דער לינק־סאצ.־בלאק איינ־געארדענט 28 הויז־פערזאמלונגען, אויף וועלכע ס׳זענען אנוועזענד געוועזן איבער 700 מענשען.

— דער הויף־מיטינג פון לינק־סאצ.־בלאק אויף גיירערס־מארק איז פערבאטען געווארען. דער פלאקאט, וועלכער איז ארויסגעגעבען געווארען וועגען פערבאט, איז אויפ׳ן ארט קאנפיסקירט געווארען.

— היינט, זונטאג 10 פריה, קומט פאר אין לאקאל פון פ.צ. רעכטע, פיעטריקאווער 83 א פארלעזונג פאר פוילישע ארבייטער, אויף וועלכער ס׳וועלען ארויסטראטען ד"ר קרוק פון ווארשע און ראטמ. י. ליכטענשטיין.

— צום עקזעקוטיוו פון וואהל־קאמיטעט האט זיך געווענדען א דעלעגאציע פון „קאמיטעט פון בעלוטער און ראדאגאשטשער ארימקייט" און גע־מאלדען, אז עטליכע פערזאמלונגען פון דארטיגע איינוואוינער אין א צאהל ביז טויזענד בירגער, האבען אויסגעדריקט זייער ווילען צו שטימען פאר׳ן לינקען סאצ. בלאק. דער עקזעקוטיוו האט די איינלאדונג אנגענומען און שוין דורכ׳ן פרייטאג־דיגען און שבת׳דיגען טאג זענען פארגעקומען עטליכע גוט־בעזוכטע פערזאמלונגען אויף דאלנא 5 מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען די ה"ה זיטנער, ראזענבערג, קליין, זעלמאנאוויטש און יאסני. איינשטימיג איז בעשלאסען געווארען צו שטיצען דעם לינק־סאציאליסטישען בלאק.

* * *

דער יודישער ארבייטער וואהל־קאמיטעט „פועלי־ציון"

האט נעכטען שבת איינגעארדענט א ריהע וואהל־מיטינגען און הויז־פערזאמלונגען, וועלכע זענען א דורך מיט גרויס ערפאלג און האבען צוגעצויגען טויזענדער וועהלער.

שבת פריה האבען די „פועלי־ציון" איינגע־ארדענט א גרויסען וואהל־מיטינג ביי דער בעטייל־יגונג פון טויזענד וועהלער, וועגען די סיים־וואהלען האבען רעפערירט די ה"ה בערג, סטאלארסקי און יוסף ראזען.

שבת בייטאג איז אין ענגלישען נאל פארגע־קומען א ספעציעלער מיטינג

פאר האנטווערקער און כאלופניקעס

ס׳זענען ארויסגעטרעטען די האנדווערקער: יאצ־קאוויטש, בענדער, מעסער, ראזענשטיין, וואר־צעהנ, ראטמאן האגענדערסקי און יוסף ראזען פון ווארשא. אין אווענד איז אין זאל „איראפיסקי" פארגעקומען נאך א גרעסערער מיטינג, א סך מענשען האבען נישט געקענט אריין אין זאל. וועגען די סיים־וואהלען, האבען רעפערירט די ה"ה: אפער, סטאלארסקי, פ. לעוו, און יוסף ראזען פון ווארשא. אויף אלע מיטינגען זענען איינשטימיג אנגענומען געווארען רעזאלוציעס צו שטימען פאר פועלי־ציון און פראטעסט־רעזא־לוציעס געגען דער סימפסאן רעקלאראציע.

אין לאקאל פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען לאגעווניצקא 4, איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון ר

יודישע טעקסטיל ארבייטער

וועגען די סיים־וואהלען האבען רעפערירט די ה"ה: סטאליארסקי, פאבריקאנט און צערעיבוים. ס׳איז איינשטימיג בעשלאסען געווארען רופען אלע יודישע ארבייטער פאר׳ן נומער 6. ס׳זענען אויך פארגעקו־מען א ריהע הויז־פערזאמלונגען אין באלוטער גע־גענד, וועלכע האבען זיך זעהר גוט איינגעגעבען.

דער אלגעמיינער יודיש־נאציאנאל־ווירטשאפטליכער בלאק

אין לאקאל פון „אגודת ישראל" איז פאר־געקומען א גרויסער יונגער וואהל־מיטינג, וועל־כער האט צוגעצויגען א ריזיגען עולם.

מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען די קאנ־דידאטען צום סיים פון די אונפארטייאישע רעלי־גיעזע יודען, הרב ר׳ יוסף פיינער, און דער קאנדי־דאט פון די קליינהענדלער ה׳ גרשון וואהלמאן, ראטמאן ליבערמאן, ר׳ מאיר שאליט, זילקע מגיה, הרב פיינען און ה׳ ש. קראקאוו.

ס׳איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו שטימען פאר דער איינציג יודישער אחדות ליסטע נומער 18.

* *

נעכטען, שבת אין אווענד איז אין לאקאל פון די אונפארטייאישע רעליגיעזע יודען פארגעקומען א פערזאמלונג פון דער יונגער וועגען די בעפאר־שטעהענדע וואהלען.

די פערזאמלונג, וועלכע האט צוגעצויגען עט־ליכע הונדערט יונגעלייט און בחורים, האט גע־עפענט ה׳ לעווקאוויטש, און אלס פארזיצענדער ווערט געוועהלט ה׳ פנחס זאגר — עס זענען געהאל־טען געווארען רעדעס פון די ה"ה העבער שווארץ, לאגדא, אין וועלכע עס איז אויסגעדריקט געווארען די פרייד וואס בעהערשט די רעליגיעזע יוגענד צוליב דעם איינהייטליכען פראנט צווישען דעם רעליגיעזען יודענטום אויף דער יודישער גאס, ווי אויך מחמת דער שאפונג פון אלגעמיין יודיש נאציאנאל־ווירט־שאפטליכען בלאק.

נאך דעם, ווערט געוועהלט א יונגער־וואהל־קאמיטעט פון פאלגענדע פערזאנען: ה"ה לייבוש מא־קאווער, לעווקאוויטש, לאגדא, זאנר, נאטהיינער, מיארעק, לייב, ולאטשאסטא, זיסמאן, זשעליבאווסקי, שווארץ, מענדזשיצקי, אייזענשמיד, בריטשאיוסקי, נאלדמאן, פאנטש, שייניק, גרינבערג, בעסער, פריי־מאן, מאשקאוויטש.

עס האבען נאך גערעדט אגודה־פארשטעהער און ס׳איז אנגענומען געווארען א רעזאלוציע צו שטימען און ארבייטען פאר ליסטע 18.

* * *

שבת־צו־נאכטס איז אין לאקאל פון „יסודי התורה" (זארושעווסקי נ. 7) אונטער פארזיץ פון פרנס ר׳ אברהם כ"ץ פארגעקומען א גרויסער וואהל־מיטינג פון נאציאנאל־ווירטשאפטליכען בלאק. מיט רעפעראטען זענען ארויסגעטרעטען די ה"ה: הרב יוסף פיינער, ראטמאן פ. ליבעראַ, ר. ה. זילבער־שטיין, נ. וואלמאן, א. ה. קליין א. ווערקצוויג א. א.

דער מיטינג האט בעשלאסען צו אגיטירען און שטימען פאר דער ליסטע 18.

היינט און פאלגענדע טעג!
די לאנג ערווארטעטע פרעמיערע!

POGANIN

אין דער הויפטראלע דער וואונדער־שעהנער און בעריהמטער
Ramon NOVARRO

דאס וואונדערשעהנע ליבעס־ליד
„Księżyc na Tahiti" ווערט זינגען
RAMON NOVARRO.

אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4 נאכמיטאג.
שבת, זונטאג און יום־טוב 12 א זייגער בייטאג.
פאפולערע פרייזע.

Cyrk Staniewskich

אל. קאשטשושקי (רוג אנגא)

היינט, זונטאג 2 פארשטעלונגען

4 נאכמיטאג און 8.30 אווענד.

גרויסער קלו־פראגראם

18 וועלט־אטראקציעס 18

לייבען, טיגערס בערען א.א. חיות **מענאזשעריע**

לאדזער קאאפעראטיוו־באנק פון קלייז קרעדיט פיעטריקאווער 18

מאכט בעקאנט אלע מיטגלידער און נישט־מיטגלי־דער דאס דעם 29. אקטאבער ד. י. איז פארגעקו־מען אנ׳אויסערגעוועהנליכע אלגעמיינע פערזאמלונג ווי עס איז געוועהלט געווארען אנ׳אויפזיכטס־ראט און פערוואלטונג מיט פאלגענדע ה"ה:

אויפזיכטס־ראט: פרעזעס — דוד פוקס; וויצע־פרעזעסען — זכרי׳ גאלדבערג, נאטאן גינזבערג, משה אבראמזאן, הירש רובינעק, שאול שפייזהענד־לער און שלמה ראזענבלום.

פערוואלטונג: פרעזעס — דוד ראזענגארטען; שלמה טאסק, מאיר קאגאן.

נייע רעדוקציעס אין די טעקסטיל־פאבריקען

(2) אויף דער דעלעגאטען פערזאמלונג פון טעקסטיל־פעראיין „פראצא" איז פון די בעריכטען פעסטגעשטעלט געווארען, אז לעצטענס ווערט אין די פאבריקען אדורכגעפיהרט א רעדוקציע. אין פיל קלענערע פאבריקען קומען פאר קאנפליקטען פאר די לוינען, וואס געפינען זייער עפילאנ מייסטענס אין ארבייטס־געריכט.

אפטייקען

די היינטיגע נאכט דיזשורען

אנטאניעוויטש (פאביאניצקא 50, כאנדזשינסקי (פיעטריקאווער 164), סאקאלאוויטש (פשעיאזד 19), רעמבעלינסקי (אנדזשעיא 28), זונדעלעוויטש (פיעטריקאווער 25), קאספערקעוויטש (זגערזשער 54), טראווקאווסקי (בזשעזשינער 54).

גענוג געפיפען!

לויט א פעראָרדנונג פון באהן מיניסטעריום זענען פון נעכטען אן אפגעשאפט געווארען די פייף־סיגנאלען ביים אפגעהן פון די ציגען.

פון איצט אן וועלען אלע פאסאזשיר־ציגען אין גאנץ פוילען אפגעהן אין דער בעשטימטער צייט אהן יעדער קלאנג־צייכען.

אויטא איבערגעפאהרען א קינד אויף טויט

אויף זאכאדניא ביים הויז נומער 51 האט אנ׳אויטא איבערגעפאהרען דעם 6 יאהריגען סאמ־סאן וואווזשינעק. ביים קינד איז צובראכען געווא־רען דער חוט השדרה. די פאגאטאווע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל, וואו ער איז אין א שעה ארום געשטארבען.

א 20־יעהריגע פרוי ארויסגעפאלען פון א פענסטער

אויף שקאלנא 28 איז, בעת׳ן ריינינגען די שויבען פון פענסטער, ארויסגעפאלען פון 1 שטאק די 20 — יאהריגע בלומע גערשנער, זי האט זיך צוקלאפט דעם גאנצען קערפער און מ׳האט זי אפגעפיהרט אין שפיטאל ביים שטעטישען אמבולאנס פונקט.

די לאדזער יודישע באנדיטען

2) וועלכע מען האט די טעג געכאפט אין לעמבערג

מענדעלע און זישע בריטבארד

און ווירקליך אין איינעם פון די לעצטע אווענ־דען, וואס זישע בריטבארד האט געהאט אין לאדז. איז געקומען מענדעלע און געווארט אויפ׳ן גינס־טיגען מאמענט ארויסצוטרעטען אויף דער ארענע און זיך שטעלען צו קאנקורירען מיט בריטבארדן. מיט מענדעלען זענען דעמאלט מיטגעקומען א גאנ־צע גרופע פון זיינע חברים און בעקאנטע, וועלכע האבען געוואלט זעהען ווי אזוי מענדעלע וועט „פערשיטען" זישען.

בריטבארד אליין האט אויך געוואוסט, אז ס׳גרייט זיך פאר איהם אנ׳איבערראשונג, ער האט זיך דערוואוסט, פון זיין פאמיליע, אז זיין אמאלי־גער בעקאנטער אין לאדז דער „קליינער מענדעלע" גרייט זיך ארויסצורופען איהם אויף א פערמעסטונג בעת איינע פון די פארשטעלונגען אין צירק.

די אטמאספער איז געווען אנ׳אנגעשטרענגטע. ביידע צדדים סיי בריטבארדס אנהענגער און סיי מענדעלעס פריינד האבען זיך געגרייט צום „דער־צידירענדען" מאמענט. אין יענעם אווענד איז בריטבארד ארויסגעטרעטען נאך מיט מעהר פאמ־פע ווי געוועהנליך, ער האט געוויזען, די בעסטע זיינע קראפט־נומערן און בעוואונדערט געווארען דורך דעם גרויסען עולם. שוין ביים סוף פון דער פארשטעלונג, ווען בריטבארד האט געוויזען דעם קראפט־נומער ווי ער וויקעלט ארום דער האנד א דיקען אייזען, איז פלוצלונג פון דער ערשטער רייה ארויס א נידריגער בריטביינינגער יונגערמאן, אוועקגעשטעלט זיך אויף דער ארענע און זיך געווענדעט צו בריטבארדן, אז ער וויל נאכמאכען אלץ, וואס ער האט דעם היינטיגען אווענד גע־וויזען.

דער הויכער שטארקער זישע האט זיך גע־מאכט אזוי, ווי ער וואלט מענדלען אינגאנצען נישט געקענט. (הגם ער האט מענדלען גוט געקענט פון די אלטע צייטען), געקוקט אויף דעם נידעריגען פערשווינדעל פון אויבע ואראפ און פון זיין זייט איינגעגאנגען דערויף, אז מענדעלע זאל אנהויבען „ארבייטען". מענדעלע האט אראפגעווארפען פון זיך די אויבער־מלבושים און איז געבליבען שטעהן אין הוילע ספארט־טריקאטען, וואס ער האט זיך שוין צוגעגרייט אינדערהיים. זישעס גרייטקייט זיך צו פערמעסטען מיט מענדעלען איז זעהט אויס געווען נאר אנ׳אנשטאל, ווייל און דעם אויגענ־בליק ווען מענדעלע האט אנגעהויבען זיך צוצו־גרייטען צום סעאנס, האבען זישעס אנהענגער געמאכט א ווילדען סקאנדאל און נישט דערלאזט, אז די פארשטעלונג זאל ווייטער פארקומען. מענ־דעלעס אנהענגער האבען אויך נישט געשוויגען און אין צירק איז געווארען א סקאנדאל, אז די פארשטעלונג האט געמוזט איבערגעריסען ווערען און מענדעלעס טרוים וועגען רוהם און כבוד איז דאסמאל נישט מקוים געווארען.

דאס האט אבער נישט געשאדט דערצו, אז מענדעלע זאל שטארק פאפולער ווערען אין דער אלטשטאט. אומעטום האט מען צוגעריגענס גערעדט וועגען איהם און וועגען זיין ווילען זיך צו פער־מעסטען מיט דעם לעגענדארען זישע בריטבארד. דאס האט מענדלען פערדרעהט דעם קאפ, ס׳האט איהם ווייטער אנגעהויבען שווינדלען אין די אויגען מיליאנען, אויטאס, פאלאצען, כבוד און רוהם. דאס איז געווען דער ערשטער מאמענט ווען מענ־דעלע האט אנגעהויבען אראפצוגעהן פון דרך־הישר און זיך פערוויקלען אין אנדערע „נישט קלארע ענינים". מענדעלע האט געדארפט געלד, כדי צו פערווירקליכען זיין טרוים, דאס געלד האט ער געמוזט האבען און עס געזוכט אומעטום אויף אלע כשר׳ע און נישט כשר׳ע מיטלען, פון זיין בויד מיט געגנז האט ער קוים געהאט פרנסה און אויף דער קוועלע האט ער נישט געקענט רעכענען. ער האט [illegible] אנגעהויבען [illegible] מיט טונקעלע פערשוינען, מיט וועלכע ער איז סיי־ווי־סיי געווען ארומגערינגעלט אין אלטשטאט. ער האט אנגעהויבען שפילען אין קארטען. דאס איז געווא־רען ביי איהם א קראנקהאפטיגע מאניע, א גע־וואוינהייט פון וועלכער ער האט זיך שוין נישט געקענט אפרייסען. פערשטעהט זיך, אז דאס האט דערפיהרט דערצו, אז ער האט געמוזט פערנאכ־לעסיגען זיין געשעפט. זיין פרוי און קינדער און איז שוין אינגאנצען געווען אריינגעצויגען אין קארטען־שפיל אין פערשידענע מלינות און פער־דעכטיגע לאקאלען. דארט ביים קארטעל־טישעל האט ער זיך ערשט אויפסניי בעקענט מיט אלע סאמע פערדעכטיגסטע פערשוינען, מיט אלע די, וועלכע האבען געהאט אויף זייער געוויסען די סאמע געמיינסטע פערברעכענס. די דאזיגע פער־שוינען לויערען אריינצוציהען אין זייער נעץ נייע קרבנות, וועלכע זאלען זיי בייהילפיג זיין אין זייערע טונקעלע געשעפטען. מענדעלע איז וואס ווייטער אלץ מעהר אריינגעפלאנטערט געווארען אין דער פערשפרייטער נעץ. פון דער צווייטער זייט האט מענדעלע געדארפט געלד און געלד. דאס האבען אויסגענוצט די פערשידענע גנבים, פאלשע געלד־מאכערס, פאסערס און אנדערע, כדי דעם ביז איצט נאך ארענטליכען מענדעלען צו פער־פלאנטערן אין א „בלאט" געשעפט. קיין גנב האט אבער מענדעלע קיינמאל נישט געוואלט זיין און ביז׳ ולעצטען מאמענט נישט געוועזן.

(פארזעצונג קומט.)

נאך ווייצמאנ'ס דימיסיע

(א בריף פון לאנדאן)

אבער א יאהר צייט האט די ציוניסטישע אָר־
גאניזאציע אונטערהאנדלט מיט דער אַרבייטער־
רעגירונג. ווייצמאן האט געקעמפט, געקלאפט און
... זיך געקריגט מיט'ן קאלאניאל־מיניסטער לארד
פאספילד. זיך אפילו צעקריגט מיט איהם און
איבערגעגעבען די פאליטישע פערהאנדלונגען מיט
דער רעגירונג און די הענד פון ענערגישען און
פראקטישען ה' פנחס רוטענבערג, אבער אויך ער
... האט מיט איינינע חדשים צוריק שוין אויפ־
געגעבען יעדע האפנונג און אנ'ענטוישטער אפ־
געפאהרען צוריק קיין ארץ־ישראל. א נייע סעריע
פון פערהאנדלונגען מיט ווייצמאנען אבער דער
... סאציאליסטישער פיהרער לארד
פאספילד, אדער בעסער בעקאנט אלס סידני וועב,
האט זיך ארויסגעוויזען צו זיין ענטשלאסען און
... ,,אנשויאונגען" וועלכע ער האט ערווארבען
... די בעאמטע אין קאלאניאל־אמט אונטער ווע־
מענ'ס איינפלוס ער איז געשטאנען זינט דעם ער־
שטען טאג וואס ער איז געווארען א מיניסטער.

פאר ווייצמאנען איז געבליבען דער איין און
... איינציגער אויסוועג, דאס איינציגע געווע־
... וועלכע איז געבליבען אין זיין האנד, איז געוועזען
... ווארנען, אז ער וועט זיין געצוואונגען צו רע־
זיגנירען אויב די רעגירונג וועט פערעפענטליכען
איהר נייעם ,,ווייסען בוך" אין דער פארום אין
וועלכער זי האט עס שליסליך פארט פערעפענט־
ליכט. די בריטישע רעגירונג האט נישט איינמאל
אויסגעדריקט איהר וואונש, אז ווייצמאן זאל בלייַ־
בען פרעזידענט און ווייבער האט מען געקאנט
מיינען, אז דאס וועט די רעגירונג אפשרעקען
צווינגען זיך צו שטעלען אויף א מעהר גערעכטען
שטאנדפונקט. אבער ניין, ציניש און קאלט איז
די רעגירונג געבליבען ביי איהר בעשלוס און צו
דער בעשטימטער צייט איז די ערקלערונג ערשינען
אין דער גאנצער פרעסע.

ווייצמאן האט דאן פערעפענטליכט זיין בריף
צו פאספילד'ן ערקלערענדיג, אז ער איז געצוואונ־
גען צו רעזיגנירען פון זיין אמט אלס פרעזידענט
פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און יודישער
אגענץ, די לעצטע אמוניציע איז אויסגעשאסען
געווארען און ביז איצט האט עס אבער געהאט
א גאר א קליינעם עפעקט.

פאעטיש קלינגט ווייצמאן איז זיין אפעל צום
יודישען פאלק. האפנונגסלאז זענען די ציוניסטי־
שע פיהרער און קיינער קען נישט זעהן פון וואנ־
נען די ישועה וועט קומען. פראטעסטען פון דער
יודישער וועלט האבען אין עבר נישט געהאלפען
און וועלען קיין גרעסערע ווירקונג אויך נישט האָ־
בען אין דער צוקונפט. ווייצמאנס רעזיגנאציע איז
געבליבען אהן ווירקונג, אפעלירען צום פעלקער־
בונד, צו די מלוכות וועלכע האבען אונטערגעשרי־
בען דעם מאנדאט זענען אלץ האפנונגען, וועלכע
זענען נישט ממשות'דיג. די האפנונג, אז די ענג־
לישע רעגירונג וועט זיך אין קורצען ענדערען,
אז אנשטאט די ארבייטער רעגירונג וועט קומען
באלד ווידער א קאנסערוואטיווע רעגירונג און
בראש פון קאלאניאל־אמט וועלען ווידער שטעהען
די אלטע ציוניסטישע פריינד עמערי און ארמסבי
גאר, זענען אויך נאר האפנונגען אויף וועלכע
מען קען ווייניג בויען, ווייל פראגען פון אויסער־
פאליטיק ווערען ריקטירט נישט פון א פארטיי
און עס זעלטען ווען עס פאסירט, אז א ניי רעגי־
רונג זאל ראדיקאל ענדערען די פאליטיק פון דער
רעגירונג, וועלכע איז געווען פאר איהר.

א קאנגרעס קען בעשטימען אריבערצופיהר־
רען דעם צענטער פון דער ציוניסטישער ארגאני־
זאציע אין אמעריקא. מען קען אויפהויבען א קאמ־
פאניע וועגען אפצונעמען דעם מאנדאט פון ענג־
לאנד. אבער וואס דערווייל? דערווייל רופט די
ציוניסטישע עקזעקוטיווע אין ארץ־ישראל, צו שאַ־
פען געלד, צו בעזעצען טויזענד פאמיליעס אויפ'ן
לאנד און קאלאניזירען דעם וואדי־האווארית. די גאנצע
ציוניסטישע ארבייט מיט דעם פאליטישען ציוניזם
דערטרונקען אין די שאטענס פון די פינסטערע
ענטשלוסען בנוגע דעם יודישען נאציאנאלען היים,
אהן אימיגראציע, אהן לאנד און אהן א בעסערע
אויסזיכטען פאר דער צוקונפט קען מען פון פאלקס
מאסען קיין געלד נישט ערווארטען. איבערגעגעבענע
ציוניסטען וועלען פארזעצען זייער קאמף, וועלכער
וועט רעדוצירט ווערען.

ווען מען האט צו קלויבען צווישען צוויי צרות
זוכט מען וועלכע איז די קלענערע. אין פערגלייך
מיט דער נייער דעקלאראציע פון דער ענגלישער
רעגירונג איז סימפסאנס בעריכט דער בעסערער.
די ערקלערונג פון דער רעגירונג געהט נעמליך
פיל ווייטער ווי סימפסאן. ער שלאגט פאר, אז
יודישע אימיגראציע דארף ערלויבט ווערען אין אזוי־
ווייט ווי יודישער קאפיטאל קען זיי בעשעפטיגען
און זאגט נאר, אז זיי זאלען נישט בילדען קיין קאנ־
קורענץ פאר דעם אראבישען ארבייטער. דער
בעריכט פון דער רעגירונג אבער, געהט פיל ווייַ־
טער און זאגט, אז אזוי לאנג ווי עס איז דא אַר־
בייטסלאזונקייט, אפילו אראבישע ארבייטסלאזיגקייט,
וועלכע לאזט זיך נישט צעהלען און לאזט זיך נישט
מעסטען — זאל מען קיין יודישע ארבייטער אין
לאנד נישט אריינלאזען. דער צווייטער פונקט אויף
וועלכען גרויס אונטערשייד בעשטעהט צווישען סימפ־
סאנען און דער רעגירונג איז אין דער פראגע פון
לאנד. סימפסאן שלאגט פאר, אז די רעגירונג זאל
קויפען לאנד אויפ'ן אפענעם מארק, אלע די שטחים
פון ערד, וועלכע זי וועט דארפען כדי אויסצופיה־
רען דעם פלאן פון קאלאניאלער ענטוויקלונג. כדי
צו פערווירקליכען דעם פלאן שלאגט סימפסאן פאר,
אז א קאמיסיע זאל געשאפען ווערען, וועלכע זאל
בעשטעהען פון איין בריטישען, איין אראבער און
איין יוד. אלע שטחים וועלכע די רעגירונג וועט
נישט קויפען וועלען נאטירליך קענען פערקויפט
ווערען, לויט סימפסאנס פלאן, צו אנדערע קער־
פערשאפטען איינשליסליך די ציוניסטישע. די רע־
גירונגס ערקלערונג דערמאנט אבער, קיין ווארט
נישט וועגען דער געפלאנטער קאמיסיע וועגען קוי־
פען לאנד פאר זיך און לאזען דאס איבעריגע פאר
אנדערע, ניין, די רעגירונג פערבאט דעם פערקויף
פון לאנד כמעט אינגאנצען און הייסט די יודען
זיך בעזעצען אויף דעם לאנד, וועלכען זיי האבען
אין זייער בעזיץ. סימפסאן גיט א האפנונג, אז
נאכדעם ווי זיין ענטוויקלונגספלאן וועט פער־
ווירקליכט ווערען וועלען זיך נאך קענען 20 טוי־
זענד יודישע פאמיליעס בעזעצען אויף נייעם לאנד,
וועלכען די רעגירונג וועט פערברייטערען, קיין
ווארט וועגען דעם איז נישטא אין דער רעגירונגס
ערקלערונג.

סימפסאנס בעריכט איז שלעכט און אונגער־
רעכט, אבער נאך שלעכטער און נאך מעהר אומגע־
רעכט זענען די ,,אויסמייטשונגען", וועלכע די רע־
גירונג גיט אהם און די כוונה איז אהן צווייפעל זיך
צוריקציהען פאלשטענדיג פון דעם צוזאג צו שאַ־
פען א יודישען נאציאנאלען היים אין ארץ־ישראל.
עס איז קלאהר, אז פון ענגלישער פארלאמענט
וועט א פערבעסערונג פון דער לאגע נישט דער־
גרייכט ווערען און אויך פון פעלקערבונד איז קיין ענער־
גישע אריינמישונג נישט צו ערווארטען נאכדעם ווי
די ענגלישע רעגירונג האט זיי אנגעוויזען פאר־
דעם וואס די מאנדאט־קאמיסיע האט געוואגט צו
קריטיקירען ענגלאנד. איצט וועט דער פעלקערבונד
שווייגען, אבער מיט דעם שליסען זיך נישט אלע
וועגען. א קאמף שטעהט פאר, א שווערער און פער־
ביטערטער, וועלכע ליניעס דער קאמף וועט אנ־
נעמען און ווער וועט שטעהען בראש פון די קעמ־
פער קען מען נישט פאראויסזאגען, דאס וועט
דער קאנגרעס בעשליסען. אבער אז די מאסען
פון פאלק זענען בערייט צום קאמף און וועלען
ווייטער פארזעצען זיך מקריב זיין מיט זייער האב
און גוטס פארן אויפבוי פון ארץ־ישראל, דאס
קען מען שוין איצט זעהען. א שווער פאלק די יו־
דען, אן עקשנות'דיג פאלק, אנעלעמענט און ענג־
לאנד שיינט צו אונטערשעצען די פערבארגענע כ־
חות, וועלכע זייער עלעמענט בעזיצט.

א. ז. פען.

—=III=—

רעזולטאטן אויפ'ן שפיץ־מעסער

רעזולטאטן פון ,,אנטי־רעליגיעזען קולטור־מארש"

מאסקווע. (י. ט. א.) די יודישע קאמוניס־
טישע צייטונגען מאכען א סך־הכל פון חודש פון
,,אנטי־רעליגיעזען קולטור־מארש", וואס האט זיך
איצט פערענדיגט. עס זענען דורכגעפיהרט געוואָ־
רען, שרייבט דער ,,שטערן", הונדערטער אנטי־
רעליגיעזע פארטראגען צענדליגער אנטי־רעליגיעזע
אווענדען, ,,יום־כפור־קארנאוואלען" א. א. וו. און
וואס איז דער רעזולטאט? וויפיל הונדערטער פון שול־
עלטער בעקומען איצט עלעמענטארע בילדונג? ווי־
פיל יודישע אפטיילונגען זענען געשאפען געווארען
ביי די ביבליאטעקען, וויפיל נייע ,,קריינערישע אפ־
קורסים" זענען פאר דעם מארש חודש צוגעקומען?
וויפיל נייע ארבייטער־לעזער פון דער יודישער קאָ־
מוניסטישער פרעסע זענען פאר דער צייט צוגע־
קומען? צי האבען די פראפעסיאנעלע פעראיינען
אלס רעזולטאט פון ,,מארש" — אנגעהויבען בעס־
סער בעדינען די יודישע ארבייטער אין זייער מוטער־
שפראך? צי האט זיך דער יודישער פראלעטאריאט
דערנעהנטערט פאר דער צייט צו דער
סאציאליסטישער קולטור.

די און צענדליגער אנדערע פראגען שטעלען
די צייטונגען און ענטפערען: ניין! אויפ'ן אנטי־
רעליגיעזען פראנט זענען דערגרייכט געווארען רע־
זולטאטען ,,אויפ'ן שפיץ־מעסער" און אויפ'ן קול־
טור־פראנט — קיינע רעזולטאטען. דער אויספיהר
פון דער קאמוניסטישער פרעסע איז, אז מען טאר
זיך נישט בעגנוגענען מיט אנטי־רעליגיעזע מארשען
אויף איין חודש, נאר מען דארף א קיילעכדיג יאהר
כסדר מארשירען געגען רעליגיע און פאר קולטור.

Dr. med.
B. Robinson
פיעטרקאווער 40, טעל. 131-86
צוריקגעקערט

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטש 20
יוד. ארטיסטן = פאריין אין פוילן
דירעקטאריאט פון די פעראיינס־טעאטערן
בעפולמעכטיגטער דיר. א. שטאקפעדער
לייטער: א. בעזמאן
גאסטשפילען פון דער בעריהמטער אמעריקאנער קינסטלערין
אננא יאקובאוויטש
היינט, זונטאג, 9 אווענד צום לעצטען מאל די גרויסע טענסאצ. פיעסע מיט געזאנג
די משוגענע
אין 3 אקטען פון סיגעל, רעזשי היימאן יאקובאוויטש
הויפטראל „מאניטשקע" — אננא יאקובאוויטש
מארגען, מאנטאג' 9 אוו. פאפולערע פארשטעלונג פון 80 גר. אן היימאן יאקובאָ־
וויטש'ס גרעסטע שלאגער־אפערעטע מיט אננא יאקובאוויטש אלס „סאסי" די גאליציאנערין
אמעריקאנער חתונה
אין 2 אקטען מיט א פראלאג,
רעזשי היימאן יאקובאוויטש.
דינסטאג, ד. 4 נאוועמבער 9 אוו. פאפולערע פארשטעלונג פון 80 גראשען אן
אויפ'ן אלגעמיינעם פערלאנג דער גרעסטער שלאגער פון סעזאן
די אייביגע מאמע
אין 3 אקטען פון קאלמאנאוויטש. הויפט־
ראל „פרידא" אננא יאקובאוויטש
עס נעמען אנטייל (לויט א. ב.) פרויען: י. פלוים, ש. פלוים, ס. פאזנאנסקא, ר. רעניגא.
מענער: מ. אייזנבערג, ח. בראקארזש, י. גרינהויז, י. ווייגבערג, ד. לזאי, מ. מאקסימאוו,
מ. פאזנאנסקי, א. קורץ, ה. פלוים. .·. דיריגענט ל. זעלמאן.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון זאל פילהארמאניע.

י. מ. ווארשאווסקי.

„דער יודישער רעוואלוציאנער"

(עפיזאד פון לאדזער גרויסען טעאטער)

משה רוד וואקסמאן, דער בעוואוסטער דירעק־
טאר און ארטיסט איז געקומען אויף גאסטראלען
קיין לאדז אין גרויסען טעאטער אין 1914. דער
וועלט־קריג האט איהם פערכאפט און ער איז
פון פערבליבען א לאדזער ביז צום וואפענשטיל־
שטאנד.

דער קריג האט געבראכט פערשידענע איבער־
ראשונגען אין דעם טעאטער־וועלט, אקטיארען
זענען זיך צולאפען פאר'ן ,,דייטש", זאנדבערג ע"ה
דער דירעקטאר פון לאדזער גרויסען טעאטער,
איז געשטארבען אין ווארשע, נישט קענענדיג גע־
בראכט ווערען צו קבורה אין לאדז, ווייל אין ווארשא
זענען געווען די רוסען און אין לאדז די דייטשען.

וואקסמאן נעמט איבער דעם גרויסען טעאטער
און ווערט צוזאמען מיט פרוי זאנדבערג דער די־
רעקטאר.

לאדז איז געווען אפגעשניטען ארום און ארום,
און וואקסמאן האט געמוזט אנגאזשירען אקטיארען
וואס די לאדזער. אויך איך, אלס יונגער אקטיאר,
בין צווישען א סך אנדערע, אנגאזשירט געווארען אין
גרויסען טעאטער, וואס דאס איז געווען א גרוי־
סער כבוד.

וואקסמאן האט געהאט א געוואלדיגען רעפער־
טואר פון אמעריקאנער מעלאדראמען, אבער דאך
פלעגט ער שטענדיג רעדען פון א פיעסע ,,דער
יודישער רעוואלוציאנער" פון י. מארקאוויטש.

— איי, — פלעגט ער זיפצען — ווער זאל גע־
ווען וויסען, אז ס'וועט זיך מאכען אזא צייט, א מל־
חמה גאר, און מ'זאל פערייאגען פאניע, כ'האב
איבערגעלאזען אין לאנדאן א פיעסעלע, וואס כ'וואלט
פון איהר געשפילט געלד מיט בידע הענד. איך
האב געהאט זיין גרעסטען צוטרוי און ער האט
מיר שטענדיג ארויסגעזאגט אומפערקאמקייט, האב
איך מיר דערלויבט איהם צו פרעגען:

— ה' וואקסמאן, זאג איך, פארוואס האט איהר
נישט מיטגענומען דאס פיעסעלע?..

— איי, וואס ווייסטו — ער האט זיך געהאלטען
ווי אנ'ענגלענדער און יעדען געזאגט דו — האב
פרעגסטו, ווער זאל געווען וויסען, אז ס'וועט זיך
מאכען אזא צייט, מ'עט פערייאגען פאניע און
דער דייטש וועט אריינקומען, פאניע האלט דאך מיך
אויפגעהאנג געווען כ'שפיל די פיעסע, וואס ווייסטו,
וואס ווייסטו, איך וואלט דא א טייער לידעל:

,,ווען וועט שוין קומען די גאלדענע צייט,
מיר זאלען הערען פון נאהענט און פון ווייט,
אז אין רוסלאנד ווערט ליכטיג, רוסלאנד
ווערט פריי,
הא זדראסטוויעט סאמאפארא, ארגנטע נר־
קאלאי!...

און ער האט מיר באלד אפגעזונגען דאס
לידעל, און נאך עפעס א שטארקע דעקלאמאציע:
א רעוואלוציאנערע פון דער פיעסע, זיך אביסעל
פערטראכט און באלד ווידער אויסגעשריגען אויף
ענגליש: ,,גא דע מיט". —

כ'האב באמת מיטגעליטען מיט איהם, ווייל
ער איז געווען אנ'ארבייטער אין טעאטער, זיך
שטארק אפגעגעבען אויפפיהרענדיג א פיעסע, פער
שטייט זיך לויט זיינע מעגליכקייטען און דאס איז
מיר געפעלען און כ'בין זעהר צוגעבונדען געווען
צו איהם.

מיין יונגערער ברודער, פייוול, איז געווען אין
צווייטען טעאטער ביי יוליוס ארלערען, און אז
מיר פלעגען זיך טרעפען אין שטוב, פלעגט שטענ־
דיג פארקומען קריגערייען צווישען אונז ביידען,
ער פלעגט האלטען פאר ארלעי'ען און איך פאר
וואקסמאנען. אונזער טעמע איז אייביג געווען טע־
אטער, און כ'דערציהל מיין ברודער ווי וואקסמאן
ליידעט, וואס ער האט נישט מיטגענומען דעם ,,יו־
דישען רעוואלוציאנער".

— א פאר וואכען פאר'ן אויסברוך פון וועלט־
קריג, איז פון אויסלאנד צוריקגעקומען א געוויס־
סער אקטיאר באצקיל לאכטינגער. — ער האט גע־
האט די גרעסטע קאסטיומערע, די גרעסטע ביב־
ליאטעק. ס'איז קיין גוזמא, אז ביי איהם געפינט
זיך דער גארדעראב פון די נייעסטע עסטרייַ־
כישע קייזערין ציטא, אלע קאסטיומען פון דער
קינאמאטאגראפישער פירמע ,,גאמאן", דערהער־
רענדיג, אז איך און נאך עטליכע אקטיארען זענען
אזוי ערהויבען געווארען, אז מיר שפילען אין
גרויסען טעאטער, איז ער געקומען מיט האק און
פאק קיין לאדז, האפענדיג אויך צו ווערען אנגאַ־
זשירט. פון זיין חלום איז גארנישט געווארען, און
זיצענדיג אין קאפע ביי ,,שמחה'ן", פלעגט ער
גאנצע טעג זיך ריהמען פאר די אקטיארען מיט
זיין גרויסער ביבליאטעק, מיט זיינע ,,קאסטיומען".

— ביי איהם עקזיסטירט נישט קיין ,,מלובש",
קאסטיומען קומט ביי איהם ארויס קאסטאנגען, און
אויסרעכענענדיג דעם רעפערטואר דערמאנט ער
מיר אויך דעם ,,יודישען רעוואלוציאנער".

— געה זאג איך צו איהם — ביסט א בעריה־
מער...

קיין ערגערען קלאפ איהם געבען, אז ער זאגט
ליגען אדער דעסגלייכען האב איך נישט געקענט,
דאס איז פאר איהם געווען דער טויט, און ווערענ־
דיג רויט ווי א בוראק, הויבט ער זיך אויף און
בעט מיך ווארטען און איז אוועק — כ'ווארט
נישט א האלבע שעה, ווי ער איז דא צוריק מיט
דער פיעסע און מיט שטאלץ נעמט ער פארלייענען
מיט זיין הייזעריגען ארגאן צוהיטענדיג מיט זיין
האלץ. איך זעה, ס'איז טאקע די פיעסע, אז ס'איז
פון מארקאוויטש'ן, אז די דעקלאמאציע ווי אויך
דאס ליד איז דא.

— נו, זאג איך, כאצקעל, מיר וועלען זיך
בייטען, איך האב פאר דיר א פיעסעלע ,,שלמה
המלך ריקעל" און האבענדיג אין זינען וואקסמאנען.
ער וועט דאך מיך אפגילטען, א קליינגקייט זיין
הלום ,,דער יודישער רעוואלוציאנער". ניי — ענט־
פערט ער טוישען זיך גאר, מיט דעם פיעסעלע
מאך איך מיליאנען, כ'נעם אליין א טעאטער און
וועל אליין געבען א שפיל, ס'איז א געזאלדער, וואס
ס'וועט זיך אפטון. כ'האב געוואוסט, אז קיין
טעאטער וועט ער נישט נעמען, און קיין שפיל
וועט ער אויך נישט געבען, אבער די פיעסע וועט
ער מיר אויך נישט געבען. ווי בעקום איך זי פון
איהם ארויס?.. אהא, טראכט איך: מיין פייוול,
ער איז א ספעציאליסט אויף די זאכען. כ'לויף
א היים צו פייוולען און דערציהל איהם דערפון.

— ס'וועט שוין זיין גוט — ענטפערט ער און
איז אוועק. צו מיטאג, מיין ברודער איז נישטא,
כ'מאך פראבע, מיין ברודער רופט מיך. די באקען
זענען ביי איהם רויט פערשוויצט.

— נו, — זאגט ער — ניי שוין אהיים, פער־
שליס דיך און שרייב זי שנעל איבער.

כ'גלויב נישט מיינע אויגען, ס'איז טאקע די
פיעסע.

— פייוועל, ווי אזוי?.. ווען?.. רייד נישט,
שרייב זי שנעל איבער, איך מוז זיין מיט איהם,
אז נישט וועט ער זיך נאך כאפען, אז ס'פעלט
איהם די פיעסע און נאכדעם וועלען מיר זי איהם
אונטערווארפען צוריק. כ'לויף צו וואקסמאנען ער
זאל מיך בעפרייען פון פראבע און פון פארשטעל־
לונג, דאס גרויסע גליק איז דא, ער כאפט מיך
פשוט קושען.

— ניי — זאגט ער צו מיר — שרייב איבער,
נאר פערפעהל מיר נישט קיין ווארט, הערסט?..
כ'וועל דיך אפווענען מיט גאלד, גליקליך וועל איך
דיך מאכען, ביזט שוין א פערווארנטער מענש. און
בעפרייט מיך פון פראבע און פון דער פארשטעלונג.

כ'בין אוועק א היים און ס'האט געדויערט
דאס איבערשרייבען א 12 שעה, ווייל ס'איז געד
ווען מורא'דיג קאלט און קיין בעלייכטונג איז אויך
נישט געווען. ביי א קליין לעמפעלע האב איך גע־
שריבען און בין גוט דורכגעפרוירן געווארען, ביז
איך האב די פיעסע געענדיגט.

(סוף מארגען)

מאזעסוויל, די וויכטיגסטע יודישע קאלאניע אין ארגענטינע

א בעזוך אין דער קאלאניע. — ווי די יודען לעבען דאָרטען. — פאַרוואָס באַראָן הירש'ס האָפנונג וועגען א יודישע שטאַט אין אַרגענטינע איז נישט פערווירקליכט געוואָרען.

פון דעם ערשטען טאָג אָן וואָס איך בין אָנ־געקומען קיין בוענאָס איירעס, האָב איך פון יעדען געהערט די שוין, כמעט, איינגע׳חזר׳טע פראַזע: „וואַרט ביז איהר וועט קומען קיין מאָזעסוויל", און שפּילענדיג אין פּראָווינץ־שטעט סאַנטא פע, קאָר־דאָבאַ, ראָזאַריאָ, האָב איך די גאַנצע צייט געוואַרט מיט אומגעדולד שוין צו זעהן און צו זיין אין מאָזעסוויל, אין דעם שטעטעל, וואו די גוי׳אישע דינסטען קע־נען ! לייענען אָפּט יודיש, בעסער ווי אַמעריקאַנער יודישע קינדער. איך האָב געגאַרט צו זעהן דעם גרויסען שטח ערד וואָס יודען האָ־בען מיט זייער פלייס און ווילען בעפרוכפערט.

דער איינפלוס פון די קאָלאָניסטען פיהלט זיך זעהר שטאַרק אין די פּראָווינץ־שטעט און אַפילו אין דעם גרויסען בוענאָס איירעס. איבעראַל בעגעגענט מען קינדער פון קאָלאָניסטען, וועלכע זענען די טעטיגע פיהרער פון די אָרגאַניזירטע יודישע צענ־טערען. זיי פערצווייגען און אָרגאַניזירען דאָס יו־דישע לעבען אין יעדער שטאָט און אין יעדען דאָרף. אָפּט טרעפט, אַז אין אַ קליינעם שטעטעל קען זיך געפינען בלויז צוויי יודען — דער דאָק־טאָר און דער אַפּאָטעקער. ווען ס׳זענען פיר, איז דער דריטער, דער יוריסט און דער פירטער, דער סוחר וואָס ווערט, ווי געוועהנליך, שפּעטער דער באַנקיר פון שטעטעל.

און אַזוי שפּייזען די יודישע קאָלאָניסטען די וועלט נישט נאָר מיט די בעסטע און פעטסטע בהמות און תבואה, נאָר אויך מיט מעדיצינישע און געזעלשאַפטליכע פערזאָרגער.

די שטאָט „קאָרדאָבאַ" שפּרודעלט מיט אַ גאַר היבשען טייל יודען, וועלכע זענען פערצווייגט מיט די משפחות פון די קאָלאָניסטען, און טאַקע דערפאַר פערמאָגט קאָרדאָבאַ דעם געזונדסטען און לעבעדיגסטען נערוו פון יודישער טעטיגקייט.

אייגענטליך קען מען נישט זאָגען, אַז מאָזעס־וויל זעהט אויס ווי אַ שטאָט, ווייל אויסער די הייזער אַרום דער כלאזע זענען די הייזער צו־וואָרפען היבש ווייט איינע פון די אַנדערע. ס׳איז אַ גרויס שטיק פעלד מיט הייזער. און די הייזער זענען גאַנץ פּראָסטע פון גרויע אָדער געלע ציגעל. עטליכע הייזער זענען שוין געבויט אויף אַ מאָ־דערנעם אופן.

די מעהרצאָהל קאָלאָניסטען, וואָס וואוינען אין מאָזיסוויל פערמאָגען זייער לאַנד אַרום אַדער ווייט פון שטעטעל. די איינוואוינער זענען זיינ־און־ניינציג פּראָצענט יודען. אַרום פינף הונדערט פאַמיליעס פערמאָגט מאָזעסוויל. פאַמיליעס, וועל־כע זענען פערצווייגט און דורך שדוכים געקניפּט און געבונדען.

מאָזעסווילער יודען זענען זעהר גאַסטפריינדליך;

פון מאָריס שוואַרץ

און היטען אָפּ דעם גאַסט, ער זאָל זיך חלילה נישט לאַנגווייליגען. אַזוי אַז יעדער איז גרייט איהם צו לאַדען צו זיך אַהיים אָדער איהם אַרומפיהרען מיט דעם אויטאָמאָביל פון איין קאָלאָניסט צום צווייטען. איך האָב זיך בעקענט מיט די עלטסטע קאָלאָניסטען, מיט זייערע קינדער און זייערע אייניק־לעך. אַלע רעדען זעהר גוט, אָבער טאַקע גאָר גוט יודיש.

די מאָזעסווילער קאָלאָניסטען שניידען איצט די פרוכטען פון זייער שווערער און ביטערער אַרבייט. נאָר דער עקשנות׳דיגער ווילען זייערער האָט געקענט קולטיווירען די ערד, וואָס איז גע־ווען זעהר שווער צו ברענגען צו דעם איצטיגען שטאַנד.

דער הויפּט האַנדעל איז פאַשען בהמות זיי זאָלען ווערען פעט כדי זיי צו פערקויפען צו די גרויסע פלייש־הענדלער פון אַמעריקע אָדער די פלייש־מאַגנאַטען פון אייראָפּא. ווען די קאָלאָניסטען זענען אָנגעקומען אין יענער געגענד, האָט זיי די יק"א געבעטען צו קויפען וואָס מעהר ערד. די יק"א האָט דעם קאָלאָניסט גערעכענט פון פינף און צוואַנציג ביז פערציג פעזאָס אַ העקטאָר ערד (אַ העקטאָר איז אַרום פיר אַמעריקאַנער לאָטס, אַנ׳־ערך פון הונדערט ביי הונדערט). די קאָלאָניסטען האָבען נישט געוואָלט קויפען. זיי האָבען נישט געוואוסט וואָס צו טון מיט דער ווילד־פערוואַקסע־נער ערד.

די יק"א האָט זיי איינגערעדט און זיי געגעבען אַ מעגליכקייט צו בעצאָהלען פאַר דער ערד אין אַ משך פון צוואַנציג יאָהר. און אַזוי אַרום האָבען א סך נישט־ווילענדיג געקויפט הונדערט און אויך פינף הונדערט העקטאָר לאַנד. איצט איז אַ העק־טאָר לאַנד ווערט אַרום פיר הונדערט פעזאָס. דער־פאַר זענען די קאָלאָניסטען, כמעט, אַלע פערזאָרגט מיט ערד, וואָס וועט זיין איבערגענוג פאַר זייערע קינדער און קינדס־קינדער. ס׳איז באמת אַ פרייד צו זעהן וואָס יודען האָבען דורך זייער שווערער אַרבייט בעשאַפען. טויזענטער און טויזענטער העק־טאָר לאַנד זענען בעוואַקסען מיט „אַלפאַ" און „ליאַן". אַלפאַ איז די בעסטע פּאַשע פאַר פיה, און „ליאַן" איז אַ מין פלאַנצונג פון וועלכער מ׳־מאַכט בוימעל. אַ טייל קאָלאָניסטען פערקויפען זייערע פּראָדוקטען, און אַ טייל בענוצט זיך מיט פאַשען זייערע טשערעדעס בהמות, כדי זיי זאָלען ווערען וואָס מעהר פעט.

איבער דעם האַנדעל האַלט די השגחה דער יודישער קאָאָפּעראַטיוו, אין וועלכען יעדער קאָלאָ־ניסט איז אַ מיטגליד. דער קאָאָפּעראַטיוו רופט זיך „לאַ מוטואַ אַגריקאָלאַ" און האַנדעלט מיט דער גאַנצער וועלט אויף מיליאָנען פעזאָס.

די „לאַ מוטואַ" איז דער אַגענט פון יעדען קאָלאָניסט. אַלץ וואָס דער קאָלאָניסט פערקויפט און קויפט, געהט דורך און ווערט פאָרזיכטיג אָפּגע־היט פון דעם קאָאָפּעראַטיוו, כדי דער קאָלאָניסט זאָל דערהאַלטען דעם מאַקסימום־פּרייז פאַר זיינע פּראָדוקטען. די גוי׳אישע קאָלאָניסטען זענען אַזוי איינגעגלויבט אין דער לייטונג און עהרליכער בע־האַנדלונג, אַז זיי ברענגען אַלע זייערע סחורות צו זיי או דער יודישער קאָאָפּעראַטיוו בעשיצט די אינטערעסען אויך פון דעם גוי׳אישען קאָלאָניסט.

קיין נייע קאָלאָניסטען קומען נישט צו. די יק"א (יודישע קאָלאָניזאַציאָנס - געזעלשאַפט) האָט איצט אַרויסגעשיקט א פערטרעטער צו ברענגען עטליכע פאַמיליעס פון טראַנסילוואַניע, כדי זיי זאָלען קאָלאָניזירען, — ס׳איז אָבער אַ שווערער ענין. ווייל קויפען איצט ערד פון דער יק"א איז א ביטערער עסק. קיין דירעקטען אינטערעס נעמט די יק"א נישט אין דער גאַנצער טעטיגקייט פון די קאָלאָניסטען. דער חלום פון באַראָן משה הירש, צו קאָנען שאַפען זאַנ׳אייגענעם יודישען שטאַט אין אַרגענטינא (די קאָנסטיטוציע גיט דאָס רעכט א ישוב פון פינף און זיבעציג טויזענט נפשות זיך צו ערקלערען אַלס אַנ׳אייגענער אויטאָנאָמער שטאַם) איז נישט פערווירקליכט געוואָרען. באַראָן הירש האָט געמיינט גוט און איבערגעגעבען זיינע מיליאָנען צו דער יק"א זיינע פּלענער אויסצופיהרען. די יק"א אָבער האָט, ווייזט אויס, נאָר געוואָלט ראַ־טעווען אַביסעל פּאָגראָמירטע יודען צו געבען אַ צייטווייליגע היים און אַ שטיקעל ברויט. ה... די קאָלאָניסטען צווזייהט און צושפּרייט איבער ... ליי שטעגען און וועגען פון אַרגענטינא און ... אָפּגעזונדערט און אָפּגעטיילט איינע פון די ... דערע אַזוי, אַז די צאָהל פון פינף און זיב... טויזענד וועט קיינמאָל נישט דערגרייכט ... און די קאָלאָניסטען קאָנען גאָר העכסטענס ... גוטע געזונטע יודישע פויערים, אָבער נישט ... יודישער שטאַט, ווי באַראָן הירש האָט געטרוי... וואָלט דער באַראָן נישט געשטאָרבען אַזוי ... וואָלט אפשר איצט די קאָלאָניאַלע אונטערנע... געווען פון אַ גאָר גרויסער דערגרייכונג. האָט ... דער טויט איהם אַוועקגעריסען נאָך איידער ... האָט צייט געהאַט צו זעהען די ערשטע שפּראָ... פון זיין פערזייעטער זריעה. מעגליך, ווען די ... וואָלט זיך גע׳עצה׳ט מיט נאָרד אַמעריקאַנער פ... טרעטער און איהר קאָלאָניאַלער קאָמיטעט, ... אויך גאַנץ אַנדערש געוועזן די קאָלאָניסטען, ... די רייכערע, זענען פערביטערט וואָס דער גרו... חלום פון באַראָן איז נישט מקוים געוואָרען.

די יק"א פערטרעטער זענען געקומען ... אַרגענטינא קויפען לאַנד און האָבען גאָר געדאַ... האַנדלען מיט שוועבעלעך. זיי האָבען נישט פ... שטאַנען און נישט געוואוסט ווי אַזוי אַנצוהו... און איצט ווייסען זיי אודאי נישט ווי אַזוי ... פערבעסערען. די ערד וואָס די יק"א פערמ... איז איצט ווערט אַ גרויסען פערמעגען, און די ... לאָניאַלע אַרבייט ליגט אין הינער־פּלעט. דאָס ... איז געשאַפען געוואָרען ווערט שטאַרק און מיט ... גוטער כונה אָפּגעהיט פון די פּיאָנערען. און ... די קאָלאָניע איז רייך, גוט אָרגאַניזירט און בעפ... טיגט און איז איינע פון די וויכטיגסטע געשעפטל... צענטערען פון לאַנד, איז דאָס אַ דאַנק די העלדי... און מוטיגע קאָלאָניסטען, וועלכע האָבען געוו... וויזען דער וועלט, אַז יודען קאָנען זיין ג... פלייסיגע ערד־מענשען.

גליקליך איז מאָזעסוויל דערמיט וואָס ערשטע אימיגראַנטען זענען געווען א קלאַס יו... וואָס האָבען געלעגט דעם גרונדשטיין, נישט ... פאַר פרנסה, נאָר אויך פערזייעט אַ קולטורעלען ... דען. זיי האָבען אַראָבגעבראַכט לעהרער צו ל... נען מיט זייערע קינדער, געשיקט די קינדער ... די שטעט שטודירען, און האָבען זיך אַליין א... נישט פערנאַכלעסיגט. איינער פון די עלטסטע ק... לאָניסטען, אַ יוד פון אַנ׳ערך זיבעציג יאָהר, ה... פאַר מיר ציטירט שטעלען פון גרעץ׳ס יודישער ג... שיכטע, און פון שלום אש׳ס „כשוף־מאַכערין ... קאַסטיליען", איבערזעצט אויף שפּאַניש, און ... אונזערע וויכטיגסטע דיכטער און בעלעטריסטען. ... זיהן זענען דערביי געשטאַנען און האָבען געשמ... כעלט, ווי איינער רעדט, — ער ווייסט, ער קען ... דער אַלטער, פון איהם האָבען מיר אַ סך געלער...

איך האָב פערבראַכט פיר טעג אין מאָ... און איך בין אוועקגעפאָהרען מיט אַ ברכה א... מיינע ליפּען פאַר די קאָלאָניסטען, וואָס האָ... מיט אייגענעם כח בעשאַפען א ריינעם עהרלי... קוואַל פון פרנסה. די פראַגע איז נאָר, אויב ... קינדער וועלען געהען אין די וועגען פון די פאַטע...

—=][:O:][=—

די שקלאַפין־סולטאַנשע ראָקסעלאַנע

(היסטאָרישע נאָוועלע)

פון זשאַק קרעוועליע

די פּיראַטען

אַז נאַני מאַרסיגלי, אַ בירגער פון סיען און אַ מיטגליד פון דער חשובער גאָלדשמיד־קאָר־פּאָראַציע, האָט גע׳ירשנ׳ט לאַנד און אַ הויז אין קאַסטעלאַ קאַלאַקטשיאַ, האָט ער זיך בעטראַכט ווי דער גליקליכסטער צווישען מענשען. פון אַצינד אָן וועט איהם שוין גאָרנישט פעהלען צו זיין גליק. נישט אַריינלעגענדיג א פּרוטה, וועט איהם זיין לאַנד געבען גענוג בוימאייל, וויין און תבואה פאַר זיין הויז, וואָס פאַר זיין הלבשה: ער וועט קענען אוועקגעבען אויף פּראַצענט די גרעסטע טייל פון זיין פערדינסט וואָס עס טראָגט איהם אַריין זיין וואַרשטאַט; זיין טאָכטער, דער קוואַל פון זיין שטאָלץ, ווייל אַלע אין סיען האָבען בעוואונדערט איהר שעהנקייט און געלויבט איהרע מעלות, וועט ווערען אַ שעהנע פּאַרטיע; ער האָט שוין געזעהן ווי זי האָט חתונה פאַר׳ן סינדיק פון דער נאָבעלער קאָרפּאָראַציע. ענליך, אין סאַמע מיטען זומער, וועט ער מעהר נישט דאַרפען שוויצען אין דער שמאָלער שטויביגער גאַס, ער וועט זיך אָפּרוהען אין שאָטען פון זיינע ניסענבוימער, לעבען ים וועלכער וועט איהם בעהויכען מיט זיין אָטעם פון אַ שלאָפענדער בתולה.

עס איז איהם נישט אויסגעקומען אַזוי שנעל דורכצופיהרען אָט דעם לעצטען טייל פון זיינע פּראָיעקטען. שפּאַנישע רויבער האָבען אָנגעפאַלט די וועגען, נאָר ענדליך, איז אָנגעקומען א רוהיגערע צייט, טאַסקאַניק האָט אָפּגעעטעמט, און נאַני מאַר־סיגלי האָט אויסגענוצט דעם שטילשטאַנד. אין חודש אויגוסט 1525 האָט ער אָנגעטרוי׳ערט זיינע געשעפטען צ וגעטרייע געזעלען און ער איז אַריבער געפאָהרען מיט זיין פאַמיליע אין הויז, וואָס ער האָט גע׳ירשנט אין קאַסטעליא קאַליאַקטשיאַ.

זיין טאָכטער, וואָס איך קען זי נישט אָנרופען ביים נאָמען, ווייל די געשיכטע האָט איהר נישט פערצייכענט, האָט זיך געפיהלט גוט אין דער נייער וואוינונג. אַ ליבהאָבערין פון טרוימען, האָט זי הנאה געהאַט פון דער טעטיגקייט וואָס די בעוועגונג פון די כוואַליעס און די טיפקייט פונ׳ם רוים האָ־בען זיי פערשאַפט. נישט מיט אומרעכט האָט זי געהאַלטען חשוב איהרע טאַלאַנטען און איהר שעהנ־קייט. עס איז גאָר נישט קיין צווייפל אַז זי איז געווען אין שטאַנד צ ובעצויבערען, ביי אַ געלעגענ־הייט, אַ קאַפּיטאַן אָדער אַפילו אַ פּרינץ. דער עיקר איז געווען זיי צו בעגעגענען. זי האָט גע־וואַרט אויף דעם אָדער אויף דעם אַנדערען, אויף דעם שייף פון די וועגען. אין די ווינקלען פון די אַליוועןן־וועלדלעך. אויף דער נאַכט, ליגענדיג איינ־גאַנצען נאַקעט, אויף דער איטאַליענישער מאַדע, אין איהר בעט מיט די רויטע סאַמעט־שפּינדלעך און סטענגעס פון גרינע זייד, האָט זי איינגעדריי־מעלט. טרוימענדיג וועגען יענעם גרויסען האַר וועלכער וועט זי אַמאָל אויסוועהלען, און זי האָט בעדויערט, וואָס די טרוימען צו וועלכער זי האָט געהאַט צוטרוי, ווייזען איהר נישט קיינמאָל זיין געזיכט, ווען זיי זאָלען עס געווען טון, וואָלט זי געווען גוט געלאַכט און בשום אופן נישט געגלויבען.

איינמאָל אין אַ נאַכט, שוין נאָהענט צו פאַר־טאָג־צו, האָט אַ שרעקליך געשריי זי אויפגעוועקט.

אין דרויסען און אַפילו אין שטוב האָבען געקנאַלט פייער־שאָסען. דער טויער איז מיט אַמאָל אומגעפאַלען מיט אַ קראַכען, ברוטאַלע טריט האָ־בען זיך געהערט אויף די טרעפּ און אין די קאָרי־דאָרען. א פּוס־שטויס האָט געעפענט דאָס נע־בענדיגע צימער אין וועלכען איהר מוטער איז געשלאָפען. זי האָט געהערט ווי מען האָט זי אַרויס־געריסען פונ׳ם בעט, און דאָס געפּעהרליכע יאָמער־רען פון דער אָרימער פרוי, וואו זיך בעהאַלטען ? אין שאַפע ? זי איז אַהין געלאָפען, אָבער נישט אויסגעפייעט צו פערמאַכען. דריי מענער זענען אַריינ־געקומען. איינער פון זיי האָט געטראָגען אַ שטור־קאַטש, מיט דער נייגעריגקייט, וועלכע מען פערבע־האַלט שטענדיג, אין מיטען די גרעסטע סכנות, פאַר אַלעמען וואָס קען אָנווייזען אונזער גורל, האָט זי בעמערקט אַז זיי זענען אנגעטון אין בריי־טע תחתונים אַרום די לענדען, געשנורעוועט ביי די קניע, און אויפ׳ן קאָפּ קליינע טורבאַנעס, אָדער גרויסע פערשפּיצטע יאַרמאָלקעס. דערזעהענדיג זי האָבען זיי אַלע א יעכץ געטון. איינער פון זיי האָט זי ברוטאַל אַ שלעפּ געטון און מיטען צימער. זיי האָבען איהר קיין שום שלעכטס נישט געטון, נאָר זי בעטראַכט פון אַלע זייטען, רעדענדיג צווישען זיך, מיט אַ צופרידענער מינע.

זי האָט נישט געהאַט קיין שום צווייפל וועגען דעם גורל וואָס זיי האָבען בעשטימט פאַר איהר. ווי אַזוי קען מען זיך פאָרשטעלען אַז זיי וועלען נישט מיסברויכען מיט אַזאַ בעגעהרטער יונגע פרוי ? זי האָט זיך אונטערגעגעבען.

טראַכט נישט קיין בייז וועגען איהר. ליבע לייענער. איהר וועט האָבען בעסערע געלעגענ־הייטען. קיינמאָל נישט, אין קיין שום עפּאָכע, אין קיין שום לאַנד, האָט מען אַזויפיל נישט פערגוואַלדיגט, ווי אין איטאַליען אין 16־טען יאָהר־הונדערט. מען האָט זיך דערצו צוגעוואוינט אַזוי אַז די מלחמות האָבען ענדליך בעשאַפען אַ נייעם בעגריף וועגען חוב. אַזוי אַז אַ פרוי וואָלט געווען בעגאַנגען אַ מין אומרעכט, ווען זי גיט זיך נישט איבער יענעם וועמענס רויב זי איז געווען. צווישען מאָראַלישען און פיזישען רעכט האָט זיך געבילדעט אַ צווישען־שייכות. מען האָט פערלוירען ביידע מיט איין מאָל. בעזיגענדיג אַ געפאַנגענע אָדער קויפענדיג אַ שקלאַפין, האָט מען, מיט דעם פאַקט אַליין, איבערגענומען די פּעראַנטוואָרטליכקייט, וואָס יענע האָט פערלוירען. די סיניאָרינא מאַרסיגלי האָט זיך אַלזאָ באַלד אונטערגעוואָרפען דעם אומפער־מיידליכען און האָט נאָר געטראַכט זיך צוצופּאַסען אויפ׳ן ווייניגער ערגסטען אופן צו איהר אומגליק. זי האָט דערוואַרגען איהרע זיפצען און אַפילו גע־פונען קראַפט אַ שמייכעל צו טון צו יענעם פון איהר דריי באַלעבאַטים, וועלכער האָט איהר גע־שיינט צו זיין מעהר אָנגענומען. קען זיין, אַז אַרויסווייזענדיג איהם איהר פאַרצוג, האָט זי איהם געוואָלט געבען דעם חשק זי אָפּצושלאָגען ביי זיינע חברים און די קראַפט זי בייצוקומען. אויף אַזאַ מין אופן האָט זי געגעבען דעם ערשטען בעוויז פון איהר נישט פערלירען זיך, אַ זאַך, וואָס האָט זיך בעשטעטיגט שטענדיג אין משך פון איהר מאָדנעם שיקזאַל.

אומזיסטיגע פאָרזיכטיגקייט !.. צו איהר גרויסער פערוואונדערונג, האָבען די געצענדינער אַפילו נישט געפּרובט ביי איהר צונעמען דאָס וואָס אַ יונגע פרוי פערלירט נאָר איין מאָל. זיי האָבען נייגעריג בעטאַפּט איהר נאַקעטען קערפּער. נאָר מיט די אויפמערקזאַמע זשעסטען פון פערד־הענדלער, וועלכע האָבען נישט קיין שום שייכות מיט ליבע־גלעטען. די אויספאָרשונגען זענען געוואָרען כלוצים אַזוי אומבעשיידען, אַז זי האָט נישט געקענט נישט טון קיין געשריי און אַ פלאַם פון בושה האָט אָנגעצונדען איהר פּנים. איהרע באַלעבאַטים האָבען דערויף נישט געלעגט קיין שום אַכט. זיי האָבען זיכער פעסטגעשטעלט אַ זאַך, וואָס האָט זיי פערשאַפט נחת, ווייל זיי האָבען אַרויסגעלאָזט פרייד. געשרייען, זיך בעגריסט איינער דעם צווייטען מיט שטאַרקע קלעפּ אין די פּלייצעס.

און דערווייל האָט אַ שאַל געטון אַ טראָמפּ... די שיסעריי אַרום הויז וואָס האָט געהאַט אויפגע... הערט אויף אַ מאָמענט. האָט זיך אָנגעהויב... אויפסניי עפּעס ווייטער. דאַמאָלט האָבען זיי א... איהר אַרויפגעוואָרפען אַ מאַנטעל, זי געגנויט אַ... שטעקען איהרע שיך און זי מיטגעשלעפּט א... דרויסען.

כדי זיי נאָכצופאָלגען האָט זי געמוזט אַריבע... טרעטען איבער׳ן קערפּער פון איהר מוטער, וו... כע איז געלעגען אויסגעצויגען קווער דעם קאָרי... מיט אַ געעפענטען האַלז. אין הויף זענען געלעגע... אָנגעוואָרפען די טויטע קערפּער פון איהר פאָט... און פון די הויז־דינער, מענער און פרויען. א ר... איז געגאַנגען פון די פענסטער מיט די צוב... ראַמען. דאַמאָל, אויפהערענדיג מורא צו האָב... פאַר איהר באַלדיגער קאַטאַסטראָפע, האָט זי ג... פונען צייט זיך פאָרצושטעלען דעם אומגליק פ... יענע, וועלכע זי האָט ליב געהאַט אויף אַזוי פ... וויפיל איהר זעלטענער עגאָאיזם האָט איהר דער... לויבט.

איבריגענס, זי האָט באַלד בעטראַכט זייע... טראַגישען סוף אין צוזאַמענהאַנג מיט איהר אייג... נעם גורל, און דערפון געמאַכט, איך וויל וויל ניש... זאָגען קיין פערצווייפלונג, ווייל זי האָט קיינמאָ... נישט פערצווייפעלט, נאָך א חורבן.

ס׳איז מעהר גאָרנישט פערבליבען פון די יסוד... אויף וועלכע זי איז געוואוינט געווען צו בעזעצ... דאָס געבוי פון איהר צוקונפט. זי האָט געפיהל... אַז זי האָט נאָר וואָס בייגעלעבט א פערניכטונג. ד... מאָלט האָט זי, וועלכע האָט נאָך קיינמאָל ניש... געוויינט, פערגאָסען אַזויפיל טרערען אַז זי האָ... קוים אָנגעזעהען די שכנות׳דיגע הייזער ברענענדיג... ווי שטורקאַסטען, און, ביי זייער שיין, גרופּע... פּיראַטען לויפענדיג צום ים, און טרייבענדיג פא... זיך, מיט געקנאַל פון בייטשען, האַלב־נאַקעטע גע... פאַנגענע און מיט אייזלען בעלאָדען מיט רויב, בע... אַ טייל פון זייערע חברים האָט געפּרובט אָפּשלאָג... אַנ׳אַטאַקע פון בעוואָפענטע פויערים. זי האָט גע... נומען אַכט וואוהין מען פיהרט זי ערשט דעמאָל... בשעת מען האָט איהר בעפוילען זיך אַריינצו... זעצען אין אַ באַרקע ביים ברעג וואָס די מאַטראָס... האָבען באַלד אַריינגעשלעפּט אין ים אַריין ; דער... נאָך, ווען זי האָט געמוזט אַריבערגעהען איבע... אַ שטריק־לייטער צוגעבונדען צום באָרט פון ... שיף.

(המשך מאָרגען).

דאָרפישע פּראָטעסטען

(מיט און אָהנע פּראָטעסט)

ווערען שנעל און פּינקטליך איינקאַסירט דורך די איבעראַל בעקאַנטע ביטשריפט־ביוראָ

„POLPRAW"

נאַרוטאַוויטשא 1, טעל. 170-01

די איינקאַסאָ פון פּראָטעסטען ווערט ערלעדיגט מיט שנעלע פערבינדונג מיט א סאַמאָכאָד.

גרויסע מחלוקות אין דער ענגלישער רעגירונג

הענדערסאן פראטעסטירט געגען מאקדאנאלד'ן פאר זייז פאל־שער פאלעסטינא־פאליטיק

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.).

דער דיפלאמאטישער מיטארבייטער פון „די פאסט" ווערט געוואויר פון א גוט אינפארמירטער קוועלע, וועלכע שטעהט זעהר נאהענט צו דער ענגלישער רעגירונג, אז צוליב דער נייער פאלעס־טינא־ערקלערונג איז איצט ענטשטאנען א ביטערער קאמף אינ'ם קאבינעט גופא און מאקדאנאלד האט נישט וועניג צרות, צוליב דעם, וואס ער האט ערלויבט לארד פאספילדען אנצופיהרען אן אנטי־ציוניסטישע פאליטיק.

עס ווערט בעהויפטעט, אז אין קאבינעט איז ענטשטאנען א ביטערער קאמף צווישען אויסערן־מיניסטער הענדערסאן און מאקדאנאלדען. הענ־דערסאן האט ערקלערט מאקדאנאלדען, אז מען האט דאס „ווייסבוך" נישט געטארט פערעפענט־ליכען אהן זיין צושטימונג, ווייל די פאלעסטינא־פראגע שטעהט אין דירעקטער פערבינדונג מיט זיין מיניסטעריום, ווייל די פאלעסטינא־פראגע האט מעהר שייכות מיט דער אויסערן־פאליטיק פון ענג־לאנד, ווי מיט דער קאלאניאל־פאליטיק.

ווי עס שטעלט זיך ארויס, איז די בעראטונג וועגען „ווייסען בוך" פארגעקומען אינ'ם קאבי־נעט, ווען הענדערסאן איז נישט געווען אין לאנ־דאן, און איצט ערקלערט הענדערסאן, אז ער ווארפט פון זיך אראפ די פעראנטווארטליכקייט און אז ער וועט מעהר נישט פאהרען קיין גענף צום פעלקער־בונד מיט אזעלכע דאקומענטען, וועל־כע פערשווארצען ענגלאנדס פנים.

גלייכצייטיג ווערט מען געוואויר, אז א גרויסע צאהל יודישע דעפוטאטען פון ענגלישען פארלא־מענט, צווישען זיי אויך נישט־ענגלישע און אפילו מיטגלידער פון דער לייבאר־פארטיי, האבען זיך געווענדעט מיט א שארפען פראטעסט צו מאקדא־נאלדען געגען דעם „ווייסען בוך".

גלייכצייטיג האבען זיך די יודישע פיהרער פון דער לייבאר־פארטיי אין ווייטשעפעל געווענ־דעט צו דער רעגירונג מיט דער ערקלערונג, אז זיי וועט אונמעגליך זיין צו ארבייטען אין ווייט־שעפעל פאר א לייבאר־קאנדידאט, צוליב דער אויפ־גערעגטער שטימונג אין דער איסט־ענד געגען דער רעגירונג.

אין דער לייבאר־פארטיי ארבייט מען איצט ענערגיש צו געפינען עפעס א נייעם לאזונג, מיט וועלכער מען זאל איצט קאנען קומען צו די יודישע וועהלער אין ווייטשעפעל.

די אקציע לטובת „ארט־אזע־עמיגדירעקט" אין איטאליען

זאמלונגען אין אלע גרעסערע איטאליענישע שטעט

בערלין, (י. ט. א.) דער בעקאנטער רוס־יש־יודישער פובליציסט פאליאקאוו ליטאווצעוו, וועלכער האט אין שליחות פון „ארט"־„אזע", עמיגדירעקט" ארגאניזירט א זאמעל־אקציע אין איטאליען, האט איצט אפגעגעבען א גענויעם בעריכט פון דער אקציע. פונ'ם בעריכט איז צו זעהען, אז דאס איטאליענישע יודענטום האט זיך צום ערשטען מאל בעקענט מיט דער טעטיגקייט פון די דריי ציענט־ראלע יודישע ארגאניזאציעס לטובת דעם מזרח־אייראפעאישען יודענטום. זאמלונגען זענען דורכ־געפיהרט געווארן אין אלע גרעסערע איטאליע־נישע שטעט מיט א בעדייטענדען ערפאלג און זע־נען אונטערשטיצט געווארן דורך איינפלוסרייכע יודישע פערזענליכקייטען.

געגען איינפיהרען פאליטיק אין יודישען קהלה־לעבען

בודאפעשט. (י. ט. א.) אויף א באנקעט, וואס איז איינגעארדענט געווארען לכבוד דעם פ ער־זידענט פון דער דאפעלטער יודישער קהלה האפראט סאמועל שטערן, האט דער לעצטער געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט זיך ארויסגעזאגט ענטשידען געגען אריינפיהרען די פארטיי־פאליטיק אין דער קהלה. יעדער קען איז הסכם מיט זיינע איבערציינגונגען שטיצען אויסער דער קהלה, וועל־כע עס איז פאליטישע ריכטונג. אבער צום קהלה־לעבען טאר נישט די פאליטיק בעקומען קיין צו־טריט.

באראן ראטשילד'ס בריף צו ווייצמאנ'ען

לאנדאן, 1 (יט"א טעלעגראפיש).

באראן עדמונד ראטשילד האט אין „טיימס" פערעפענטליכט א בריף צו פראפ. ווייצמאן.

אינ'ם בריף שרייבט באראן ראטשילד: „אלס עהרען־מיטגליד פון דער יודישער אגענץ, און אלס גרינדער פון די ערשטע יודישע קאלאניעס אין א"י, פעראייניג איך זיך מיט אייך צוזאמען אינ'ם פראטעסט, אין דער ערקלערונג, אז דאס „ווייס־בוך" איז סותר דעם גייסט פון מאנדאט און פון דער באלפור־דעקלאראציע.

די גאנצע יודישע וועלט איז אין מיטלאנד פון קאנסטערנאציע. כ'ווייס אייער שמערץ, אבער איך האף אויף א בעסערע צוקונפט".

—=:O:=—

פרעסע־אויספלוג אין דער הכשרה־קאלאניע איז האטוואז

בודאפעשט. (י. ט. א.) די יודישע קהלה אין האטוואן האט ארגאניזירט אן אויספלוג פון יודישע פרעסע־פארשטעהער צום דארטיגען הכ־שרה־קבוץ, וועלכער איז בעשעפטיגט אין די זיינ־גארטענס פון גוטבעזיצער יוליוס באלינט אויף א שטח פון 300 העקטאר, די חלוצים האבען אין פי־גענוגען די געסט מיט העבראישע לידער. דער בעזוך אין הכשרה־קבוץ האט געמאכט אויף די פרעסע־קארעספאנדענטען א שטארקען רושם.

די פראטעסט־אקציע אין יוגא־סלאוויען געגען „ווייספי־בוך"

בעלגראד, (יט"א). די לעצטע ערקלערום פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען דער פאליטיק אין ארץ־ישראל האט צווישען די יוגאסלאווישע יודען ארויסגערופען א געוואלדיגע אויפרעגונג. אלע יודישע ארגאניזאציעס האבען זיך געווענדעט מיט אויפרופען צו דער יודישער עפענטליכקייט ווייטער צו שטיצען אין א פערשטארקטער מאס די אויפבוי ארבייט, נישט קוקענדיג אויף אלע שטער־רונגען.

אין באלפור־טאג (2־טער נאוועמבער) וועלען אנשטאט די געוועהנליכע פייערונגען פארקומען אין גאנצען לאנד פראטעסט־פערזאמלונגען געגען דער פאקטישער אפשאפונג פון דער באלפור־דעק־לאראציע. דאס יוגאסלאווישע יודענטום גלויבט, אז די יוגאסלאווישע רעגירונג וועט ווייטער בליי־בען טריי איהר ביז־איצטיגער פרא־ציוניסטישער שטעלונג אויף דעם פארום פון פעלקער־בונד.

א יודיש־פראנצויזישער קאנגרעס

וועגען דער איצטיגער לאגע אין ציוניזם

פאריז, 1 (יט"א טעלעגראפיש).

דער צענטראל־קאמיטעט פון דער ציוניסטישער פעדעראציע אין פראנקרייך האט צוזאמענגערופען א דרינגענדע זיצונג, אויף וועלכער ס'איז בע־האנדעלט געווארן דאס לעצטע „ווייסבוך".

ס'איז בעשלאסען געווארן ארויסצושיקען א בעגריסונגס־דעפעשע צום באראן עדמונד ראט־שילד צוליב זיין שטעלונג.

ס'איז אנגענומען געווארן די רעזאלוציע, וואס פאדערט די דימיסיע פון דער ציוניסטישער עק־זעקוטיווע.

ווייטער איז בעשלאסען געווארן צו פראקלא־מירען א פאלקס־שקל, וואס זאל צונויפזאמלען א מיליאן שקלים, און צוזאמענצורופען א יודיש־פראנצויזישען קאנגרעס, וואס זאל אנגעהמען א שטעלונג צום „ווייס־בוך".

די טעג וועט מען וויסען,

צי די אמעריקאנער רעגירונג וועט אינטערווענירען וועגען „ווייס־בוך"

לאנדאן, 1 (ספ. טעל.) ,יונייטעד פרעס" איז מודיע פון וואשינגטאן:

אין צוזאמענהאנג מיטן „ווייסען בוך" פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען פאלעסטינא, בעהאנדעלט די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען די מעג־ליכקייט פון אן אינטערווענץ אין לאנדאן.

די רעגירונג פון די פעראייניגטע שטאטען זעהט זיך נעגויטיגט דאס צו טאן צוליב דער עמפערונג, וואס הערשט צווישען די יודען אין אמעריקא.

אין דעפארטאמענט פאר אויסערן ענינים אין וואשינגטאן איז גענוי בעטראכט געווארן דער ענג־ליש־אמעריקאנישער אפמאך וועגען פאלעסטינע.

עס האנדעלט זיך וועגען דעם, צי קאן די א־מעריקאנער רעגירונג אויפ'ן סמך פון דעם אפ־מאך אינטערווענירען אין לאנדאן.

אין אפמאך געפינט זיך א שטעל, וואס זאגט, אז פרינציפיעלע ענדערונגען אין דער פאלעסטינער פערוואלטונג קאנען געמאכט ווערען נאר אין הסכם פון ענגלאנד מיט אמעריקא.

אין די נאהענטסטע טעג וועט ענטשידען ווער־רען, צי די אמעריקאנער רעגירונג וועט אינטער־ווענירען.

ווירדיגער טאט פון א יודישען לעגיאנער

חיפה, 1 (טעלעגראפיש) דער יודישער לעגיאנער מאן, וואס האט זיך בעטייליגט אין דער ערא בערונג פון א"י האט אוועקגעשיקט צום ענגלי־שען קריגס־מיניסטעריום אלע זיינע אויסצייכנונגען.

אינ'ם בריף וועלכען ער האט געשיקט צום מיניסטעריום, האט ער צוגעשריבען, אז ער וויל פון זיך אראפנעהמען אלץ, וואס דערמאנט איהם אין דער גרויסער עוולה, וואס איז אפגעטון זיין פאלק.

קאנפערענץ פון פרעזידיום פון וועלט־פערבאנד „מכבי"

אין בערלין

בערלין, (י. ט. א.) דא איז פארגעקומען א פערברייטערטע זיצונג פון פרעזידיום פון וועלט־פערבאנד „מכבי" מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון אויסלענדישע פערבאנדען צח. יאנה, וועלינ רוד־סעצקי (ווארשא), אינזש. ווארשאווסקי (פאריז), דר. ראבינאוויטש (קאונע), ס. שעפי (ירושלים). אויף דער זיצונג זענען הויפטזעכליך בעטראכט גע־ווארען די צוגרייטונגען צו דער וועלט־מכביאדע אין יאהר 1932. דער פרעזידענט פון וועלט־פער־באנד „מכבי" דר. לעלעווער האט אין זיין רעדע גערופען צו פערשטארקען די מכבי־טעטיגקייט. דר. ראזענפעלד האט געהאלטען א רעפעראט וועגען די נייסטין־פאליטישע יסודות פון דער מכביאדע. ה' נאקאמינסקי האט אפגעגעבען א בעריכט וועגען דער ארגאניזאטארישער דורכפיהרונג פון דער מכביאדע און האט געפאדערט עס זאל גלייך אנ־געהויבען ווערען די צוגרייטונגס־ארבייט.

קאבארעט־דאנסינג
„PICCADILLY"
לאדז, זאוואדזקא 1, טעל. 135־21, 203־40
גרויסער קלו - נאוועמבער - פראגראם!
מיט'ן אנטייל פון אייראפעאישע קינסטלער־קרעפטען:
1) Ines van Bree — סופרעטקע, ליבלינג פון פובליק
2) Zdzisł. Kochański — הומאריסט, קאנפערענסיער
3) The Davson — טענצער־דועט פון „מולען רוזש"
4) Dolly Sills — טענצערקע
5) Sonja Solári — טענצערקע, ליבלינג פון פובליק
6) Betty Klimann — טענצערקע
שבת, זונטאג און יום־טוב פון 5 — 7 נאכמיטאג FIVE O'CLOCKI
מיט'ן אנטייל פון גאנצען קינסטלער־אנסאמבל. די קינסטלערישע לייטונג געפינט זיך אונטער דער אנפיהרונג פון געוו. לאנג יעהריגען אינהאבער פון "Metropol" ה' ה. בייגעלמאן.
דער ארקעסטער געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון ה' לעאן־שימהעוויטש.

נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט!
פערפומעריע זאוואדזקא 11 פון היינט ביז'ן 10 נאוו. פערפומעריע זאוואדזקא 11
קומט פאר אין דער
א גרויסער ליקווידאציע־אויספערקויף
פון אלערארט קאסמעטישע ארטיקלען וועלכע איהר בעקומט 15% — 30% בילליגער ווי איבעראל!
קומט און איבערצייגט אייך! געדענקט דעם אדרעס!
פערפומעריע זאוואדזקא 11

לאדז, 2 נאוועמבער 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז 2 נאוועמבער 1930

די תשובות פון מאקדאנאלד'ן

מאקדאנאלדס תשובות אויפ'ן בריף פון גע־נעראל סמוטס און אויף דער אינטערפעלאציע פון באלדווינען אין ענגלישען פארלאמענט שטעלען מיט זיך פאר די ערשטע אפיציעלע ענונציאציע פון דער בריטישער רעגירונג נאכ'ן ארויסגעבען דאס „ווייס־בוך."ביידע ענטפערען זענען זעהר כאראקטעריסטיש.

קודם כל חזר'ט מאקדאנאלד איבער אין דעם בריף צו גענעראל סמוטס די בעקאנטע פארמולע, אז די לעצטע שריט פון דער ענגלישער רעגירונג בעדייטען באין אופן נישט, אז ענגלאנד זאגט זיך אפ פון דער באלפור־דעקלאראציע. אזא ערקלערונג איז פון שטאנדפונקט פון דער ענגלישער רעגירונג אינגאנצען פערשטענדליך. די רעגירונג קאן זיך נישט אפזאגען פון דער דעקלאראציע, ווייל זי איז איצט אנ'אינטערנאציאנאלער אקט, אבער אין צוויי פונקטען אונטערשיידעט זיך מאקדאנאלדס בריף פון דעם „ווייסבוך". איינער פון די פונקטען לויטעט: „נישט אין געביט פון דער לאנד־פאליטיק, נישט אין געביט פון אימיגראציע האט נישט די ענג־לישע רעגירונג בדעה צו קריסטאליזירען די נא־ציאנאלע היים אין איצטיגען מצב פון איהר ענט־וויקלונג".

לויט די בולט'ע בעשטימונגען פון „ווייסבוך" דארף די יודישע נאציאנאלע היים אין ארץ־ישראל פאקטיש בעגרעניצט ווערען אויף דער יודישער בעפעלקערונג, וואס וואוינט דארט איצט. ווייל אויב די אימיגראציע דארף פערבאטען ווערען און די ווייטערדיגע ענטוויקלונג פון דער קאלאניזאציע דארף אפגעשטעלט ווערען ביז עס וועלען קאלא־ניזירט ווערען די ארבייטסלאזע אראבער, איז א פערשטענדליכע זאך, אז דער בעגריף „יודישע נאציאנאלע היים" ווערט זיך מוזען בעגרעניצען בלויז מיט די יודען, וועלכע וואוינען היינט צו טאג אין פאלעסטינע, אין זיין בריף צו לארד פאספילד האט פראפ. וויצמאן אנגעוויזען אויפ'ן דאזיגען אומ־שטאנד, בעטאנענדיג, אז דאס שטעהט אין ווידער־שפרוך צו די כוונות פון דער מאנדאט־קאמיסיע ביים פעלקער־בונד.

עס שטעלט זיך א פראגע, ווי אזוי קאן מען מאקדאנאלדס הכחשה בינדען מיט דעם „ווייסבוך". מאקדאנאלד פרובט דאס צו טון דורך אונטער־שטרייכען דעם פאלגענדען זאץ: „די ענגלישע רעגירונג האט אויפגעקלערט אין דער רעגירונגס־דעקלאראציע, אז עס וועלען אנגענומען ווערען מיטלען, כדי צו ענטוויקלען די לאנדווירטשאפט, דערביי וועלען געניסען די יודען צוגלייך מיט די אראבער".

דאס איז אלזא דער איינציגער פאזיטיווער פונקט אין גאנצען „ווייסבוך" און אין דער רעגי־רונגס־דעקלאראציע, אדער בנוגע דעם פונקט דארף מען זיך נישט מאכען קיין שום אילוזיע. סימפסאנס פראיעקט זעהט, אמת, פאר ויס, אז די ענגלישע רעגירונג וועט זיך פערנעהמען מיט דער ענטוויק־לונג פון לאנדווירטשאפט אין פאלעסטינע, אבער לויט דער מיינונג פון פאכלייט דארף סימפסאנס פראיעקט, וועלכער איז דערצו אפהענגיג פון רע־גירונגס־סובסידיעס, דערפיהרען די ארץ־ישראל'־דיגע לאנדווירטשאפט צו אנ'אזיאטישען מצב, צו א מצב, אין וועלכען די לאנדווירטשאפט געפינט זיך אין עבר הירדן און מעסאפאטאמיע.

מאקדאנאלדס בריף צום גענ. סמוטס און זיין ערקלערונג אין פארלאמענט, וועלכע זאגט אן ווייטערדיגע אויפקלערונגען פון דער רעגירונג, איז אהן ספק געווען געצילט אויף צו בערוהיגען די יודישע עפענטליכע מיינונג. דער דאזיגער ציל איז נישט דערגרייכט געווארען, נישט קוקענדיג אויף מאקדאנאלדס פערזיכערונגען.

אם דאס צוריקציהען זיך פון דער לייבאר־רעגירונג קאן נישט בעאיינפלוסען די יודישע שטע־לונג. דער קלאפ, וועלכען מאקדאנאלדס רעגירונג האט געגעבען די יודען, איז אזוי שטארק, אז קיין שום ערקלערונגען פון דעם מין קאנען דעם קלאפ נישט מילדערען. דאס וועט זיך ביי די יודען בעזונדערס פיהלען היינט, אין יאהר־טאג פון דער באלפור - דעקלאראציע, וועלכע איז דורך יודענטום פון דער גאנצער וועלט אויפגענומען געווארען מיט אזא ענטוזיאזם און מיט וועלכען עס זענען געווען פערבונדען אזעלכע שעהנע פער־ספעקטיווען און האפנונגען.

עס מוז בעזייטיגט ווערען דאס ווערקצייג, מיט וועלכען מ'האט די יודען געגעבען דעם קלאפ, דאס „ווייסבוך", וואס צילט נישט נאר מיט זיינע בעשטימונגען, נאר אפשר נאך מעהר מיט'ן פיינד־ליכען טאן, צו פערניכטען די יסודות פון דער יו־דישער ארבייט אין א"י.

נ. ד.

—═[]|[]═—

דער קריזיס אין אמעריקא וועט גיך פאריבער

ניו־יארק, (טאו) דער אמעריקאנער פי־נאנץ־מיניסטער רעכענט, אז דער קריזיס אין אמע־ריקא וועט גיך פאראיבער. אין א רעדע דורך ראדיא האט דער מיניסטער ערקלערט, אז אמעריקא וועט זיין דאס ערשטע לאנד וואס וועט גובר זיין דעם קריזיס.

שפליטערס פון דעם וואהל־קאמף

דער אויפרוף פון דער סאנאציע, — פארוואס ווערען געפסלט אזוי פיל ליסטעס.
עס וועט קומען א טאג... — די רעזיגנאציע פון ארעסטירטען ג. דעפ. פראגער.

שטימען פון דער פוילישער פרעסע

דער רעגירונגס־בלאק האט ארויסגעלאזט א וואהל־אויפרוף, וואס איז אונטערגעשריבען פון עט־ליכע צעהנדליג פיהרענדע פערזענליכקייטען פון דער סאנאציע. אין אויפרוף געפינען מיר א פאר שטעלען, וועלכע מ'וואלט געקאנט אנרופען דאס פראגראם פון דער סאנאציע. אין אויפרוף ווערט צ. א. געזאגט:

„מיר ווילען האבען אזעלכע געזעצען, וועלכע זאלען די קראפט פון דער מלוכה פערגרעסערען און פערשטארקען. געבען אזא קאנסטיטוציע דעם פאטערלאנד קאנען נאר מענשען, וועלכע זענען נישט געבונדען מיט די איצטיגע פארטייען. בלויז זיי וועלען נישט שטעלען דעם וואויל און די פריווילעגיעס פון די דעפוטאטען העכער פאר'ן וואויל און צוקונפט פון כלל.... מארשאל פיל־סודסקי ווענדט זיך צו דער געזעלשאפט, זי זאל דורך די וואהלען זיך ארויסזאגען, צי זי וויל איב־איינעם מיט איהם פיהרען פוילען צו א גרויסער צוקונפט, אדער דורך געהארכען שלעכטע און ליג־נערישע מענשען שווער מאכען די דאזיגע אר־בייט"....

* * *

די פרייטאגדיגע סאנאטארישע „גאזעטא פאל־סקא" רעדט ארום אין א לייט־ארטיקעל די פרא־גע, פארוואס עס זענען גע'פסל'ט געווארען אזוי פיל ליסטעס פון דער אפאזיציע. די צייטונג דער־צעהלט, אז בכלל האבען די אדמיניסטראטיווע ארגאנען קיין שום השפעה נישט אויף די וואהל־קאמיסיעס, אבער די צאהל גע'פסל'טע ליסטעס האט זיך ארויסגעוויזען אזוי גרויס, אז אנגעזעהענע פארשטעהער פו דער רעגירונג האבען געפרובט אינטערווענירען ביי די פארזיצערס פון די וואהל־קאמיסיעס, עס זאלען נישט אנולירט ווערען אזוי פיל ליסטעס, אבער די פארזיצערס האבען געענט־פערט, אז זיי קאנען באין אופן דא גארנישט טון, ווייל די ליסטעס זענען געפעלשט און האבען אזעלכע פעהלערען, אז מ'מוז זיי פסל'ען.

דערויף ענטפערט דער נעכטיגער „ראבאט־ניק": „ א אויטענטישע שווינדלערס! איהר ווילט איינרעדען אייערע לעזער, אז דאשינסקי האט נישט היינטער זיך קיין 70 אויטענטישע אנהענגער!? ווי נידריג איהר זייט געפאלען, איהר הערען פון נארישע פראגען און נארישסטע השערות. פאר אייך איז א קרימינעלער „גראפאלאג" מעהר „מלוכה'יש", ד. ה. מעהר „סאנאטאריש", איידער איגנאצי דאשינסקי, וועלכער לערנט מיט זייך פוילישקייט און מלוכה'שקייט".

וועגען די וואהל־מעטאדען, וואס ווערען איצט א. ווענדעס שרייבט אויף דער קראקאווער „באפ־שוד":

„באלד נאכ'ן בעשטימען די וואהלען האט מען געהאט די איבערצייגונג, אז די וואהלען וועלען זיין אויסערגעוועהנליכע אין דעם זין, אז עס וועלען אפגעטון ווערען אויסערגעוועהנליכע „קאר־וואלען". מ'האט ערווארט א סך, אבער די ווירק־ליכקייט האט איבערגעשטיגען אלע ערווארטונגען. די בעפעלקערונג האט איצט איבערצייגענדע בעווייזען, צו וואס די סאנאציע איז פעהיג, כדי זיך צו דערהאלטען ביי דער מאכט,..... ברענגענדיג פוילען אויף א נידריגערע מדרגה פאר רומעניען. אבער עס וועט קומען א טאג פון בעצאהלען....

* * *

פון ארעסטירטען פ.פ.ס.ישען געוו. דעפוטאט פראגער איז פון בריסק אנגעקומען א מעלדונג, אז ער רעזיגנירט פון זיין קאנדידאטור אין סיים. אויף דעם סמך איז ער אויסגעשטראכען געווארען פון דער ליסטע נ. 7 אין וואהל־קרייז 2 (ווארשא פאוויאט). וועגען דעם פאל בעמערקט דער „ראבאטניק":

„דאס העכסטע געריכט וועט אמאל דעם ענין בעטראכטען. היינט קאנען מיר נישט אריינגעהן אין די פרטים. איינס אבער קאנען מיר פעסטשטע־לען מיט דער גאנצער זיכערקייט: ח' אדאם פראגער געהערט היינט צו דער גרופע מענשען, וועלכע ליידען צומייסטענס פאר דער זאך. אונז איז נישט בעקאנט זיין אמת'ע דעציזיע. מיר ווייסען, אז ער לאזט זיך לענקען בלויז פון צוויי זאכען: 1) צוגעבונדענקייט צום סאציאליזם און צו דער פאר־טיי, 2) פערזענליכער כבוד, אט די דאזיגע אינער־ליכע זיכערקייט מוז פאר אונז... צייטווייליג... זיין גענוג.....

דאס ווייסבוך איז אנ'אולטימאטום צו די יודען

בעריהמטער ענגלישער פובליציסט וועגען „ווייסען בוך" פון דער ענגלישער רעגירונג

לאנדאן. (י. ט. א.) דער בעריהמטער ענג־לישער פובליציסט י. ל. גארווין האט אין „אבסער־ווער" פערעפענטליכט אנ'ארטיקעל, געווידמעט דעם „ווייסען בוך" פון דער ענגלישער רעגירונג.

לארד פאספילד, שרייבט דער ענגלישער פוב־ליציסט, האט פונאנדערגעפלאקערט א לייזענישאפט־ליכען שטרייט פון גאנצען וועלט־יודענטום ארום ארץ־ישראל. דער ראדיקאלער אונגעהעכט נעי פאקט איז א רעזולטאט פון אויסגעצייכנטע אפזיכטען, וואס זענען אויסגעדריקט געווארען אהן דעם געהעריגען טאקט. אין ארץ־ישראל זענען מיר פערפליכטעט נישט נאר צו בעשיצען, נאר אויך צו שטיצען די אינטערעסען פון דער אראבישער מעהרהייט און גרייכצייטיג צו פערטיידיגען און שטיצען די אינטער־עסען פון די יודישע עולים. מיר מוזען געוויס אפ־היטען דאס גלייכגעוויכט.

דאס לעצטע „ווייס בוך" זעהט אבער אויס, נישט ווי אנ'אויסדרוק פון גלייכער גערעכטיגקייט פאר די אראבער, נאר גיכער ווי אנ'אולטימאטום פאר די יודען. ערקלערונגען, וואס רופען ארויס א גליהענדען צער ביי די טרייע אנהענגער פון א פאלקס־אנהענגער פון וועלט־ציוניזם און אונזער גאנצער וועלט וואונדערפולע טרוים, זענען איבערגעגעבען געווא־רען אהן דעם מילדערענדען איינפלוס פון בעווי־רער־אויסדרוק, אהן א סימן פון סימפאטיע אפילו די מעסיגסטע אנהענגער פון ציוניזם אין אונזער לאנד זענען געווען אויפגעבראכט ביז נאר. די יו־דען אויף דער גאנצער וועלט, ספעציעל די אמע־ריקאנער זענען אונגעהויער אויפגערעגט. איינציגע האלטען זיך נישט אפ פון בעליידיגענדע אפ־טענען און דראהונגען.

באלדווין, טשעמבערלין און אמערי, מיט וועל־כע עס סאלידאריזירען זיך אויך לארד הושאם און גענעראל סמוטס, ערקלערען, אז איז געמעם בער האט דר. וויצמאן פארגעלעגט צו רופען א „קאנפערענץ פון רונדען טיש" צווישען ענגלאנד, אראבער און יודען. דער פארשלאג איז אבער אפ־געווארפען געווארען. אויב עס איז אזוי געשעהן, איז זיכער בעגאנגען געווארען אנ'אונפעהייליכער פעהלער. דער „רונדער טיש" האט א געראפט ארגאניזירט ווערען.

די לאגע איז אזוי אלגעמיין וועהר, זעהר א שווערע. ביי יעדען שריט וועט מיר בעשולדיגט אין מקריב זיין ארער די יודישע, אדער די אראבישע פאררונגען. מיר פערשאפען זיך שונאים פון ביידע צדדים.

וואס קען געטון ווערען — ענדיגט זיין ארטי־קעל ח' גארווין, — פאר'ן ציוניזם אויפן גרונד פון די פאקטען? מיר סימפאטיזירען ענטשידען מיט'ן ציוניזם. מיר האבען זיך בעמיהט צו פער־שטעהען דעם גייסט פון וועלט־יודענטום. עס ענט־וויסטירען אבער אין ארץ־ישראל געוויסע פאקטען, וואס לאזען זיך נישט ענדערען און „פעשרענקונג איז דאך דער שליסעל פון לעבען". דער ציוניזם דארף אננעמען די טייל־פערנציפען אז ארץ־ישראל די יודישע דאמינירונג קאן נישט דורכגעפיהרט ווער־רען. די געשריבענע געשיכטע קען מען שוין נישט צוריקשטויסען. די אראבער בעטראכטען ארץ־ישראל פאר זייער אייגען לאנד און פאדערען „וועלבסט־בעשטימונג". לויט דער פארמול פון פרעזידענט ווילסאן, זיי וועלען קעמפען ביז'ן טויט נעגען ענטאייגנונג. די אראבער האבען היינטס נישט געהאט הינטער זיך. די מוזולמענער אין ארץ־ישר־ראל האבען דעם גאנצען איסלאם אויף זייער זייט. דאס איז א גאנץ שווערער ענין".

באלדווינס אפאזיציע דארף נישט איבערשרעקען

„דיילי מייל" וועגען פאספילד'ס ארץ־ישראל־פאליטיק

לאנדאן. (י. ט. א.) דער ראטערמער־אר־גאן „דיילי מייל" שרייבט: לארד פאספילדס ערקלע־רונג וועגען דער בריטישער פאליטיק אין א"י איז אזוי נינסטיג אויפגענומען געווארען אויף דער גאנ־צער וועלט, דאס מיר האפען, אז די רעגירונג וועט זיך פעסט האלטען אין דער ראזינער ערקלערונג. עס איז דאך א גאנץ גערעכטע זאך, אז די אראבער וואס בילדען פינף זעקסטעל פון דער א"י־בעפעל־קערונג, זאלען נישט ווערען געצוואונגען מיט די בריטישע באגנעטען אנצונעמען די ציוניסטישע הערר־שאפט. באלדווינ'ס אפאזיציע דארף נישט איבער־שרעקען די רעגירונג. ה' באלדווין, וועלכער שטיצט זיך אויף דער באלפור־דעקלאראציע פון יאהר 1917, נעהט זיך פונאנדער מיט דער בריטישער עפענט־ליכער מיינונג. א טייל פון די קלוגסטע און פעהיג־סטע יודען אין ענגלאנד האבען תמיד בעטראכט אלס אנ'אונגליקליכען פראיעקט דעם פלאן צו שאפ־פען א נאציאנאלע היים פאר זייערע גלויבענס־גענאסען. עס איז ווערט צו דערמאנען, אז איך די „ניו־יארק טיימס", וואס געהערט צו איינעם פון די פראמינענטסטע יודען אין די פעראייניגטע שטא־טען, ארשלאך אקס, איז ערשט די לעצטע וואך גע־קומען צום אויסדרוק א געגנערישע שטעלונג לגבי דער באלפור־דעקלאראציע און די ציוניסטישע פלענער.

דארט, וואו א רעגירונג איז נישט אנטיסעמיטיש

דייטשע פאשיסטען האבען נישט קיין איינפלוס אין טשעכאסלאוואקיי

ערקלערט דער אמעריקאנער געזאנדטער אין פראג

ניו־יארק, (יט"א). דא איז אנגעקומען אויף א קורצען בעזוך דער אמעריקאנער געזאנדטער אין טשעכאסלאוואקיי אברהם ראטשעוסקי, וועלכער האט אין א צייטונגס־געשפרעך ערקלערט צוו. אנד.:

די דייטשע פאשיסטען וועלען נישט האבען קיין שום איינפלוס אויף דעם געזעלשאפטליכען אדער פאליטישען לעבען פון טשעכאסלאוואקיי. טשעכאסלאוואקיי איז דאס בעסטע לאנד נאך אמע־ריקא, וואס אנבעלאנגט די מינאריטעטען־רעכט. געזאנדטער ראטשעווסקי איז איבערצייגט, אז יודען האבען זיך נישט וואס צו שרעקען פאר אנטיסע־מיטישע אויסברוכען אין טשעכאסלאוואקיי, ווייל דארט, וואו א רעגירונג איז נישט אנטיסעמיטיש, העלפען נישט קיין שום העצרישע אגיטאציעס און דעמאגאגען. אין טשעכאסלאוואקיי איז נישט קיין פלאץ פאר אנטיסעמיטיזם, ווייל פרעזידענט מאסאריק און די גאנצע רעגירונג זענען געגען יעדער בעוועגונג, וועלכע שטרעבט צו שטערען דעם פרידען צווישען די איינוואוינער פון לאנד.

דער אמעריקאנער געזאנדטער האט פערזי־כערט, אז די יודישע לאגע אין טשעכאסלאוואקיי איז נישט קיין שלעכטע, זיי ליידען נישט דארט פון קיין אויסנאהם־געזעצען און קיינע בעשרענקונ־גען. מען קען זאגען, אז דארט מערקט זיך נישט קיין ארגאניזירטער אנטיסעמיטיזם. די רעגירונג איז בכלל פריינדליך, צו אלע מינאריטעטען, און די דאזיגע פריינדליכקייט שפיגעלט זיך אפ אין אלע רעגירונגס־דעפארטאמענטען אין לאנד. אברהם ראט־טשעווסקי פערנעהמט דעם אמט פון אמעריקאנער געזאנדטען אין פראג זייט פינף חדשים. ער איז אנ'אנגעזעהענער באסטאנער יוד און איז איצט אנגעקומען אויף א קורצען בעזוך אין זיין היימ־שטאט.

די אקציע לטובת דעם יודישען נאציאנאל־פאנד אין יוגא־סלאוויען

זאגרעב, (יט"א) די קרן־קימת־צענטראלע אין יוגאסלאוויען, וואס האט אין פאריגען יאהר בעוויזען צו זאמלען די רעקארד־סומע פון 1.630,000 דינאר (אנ'ערך 6.600 פונט) האט אין איצטיגען יאהר בעדייטענד פערשטארקט איהר טעטיגקייט, כדי צו געבען א געהעריגען ענטפער אויף דעם אנגריף פון דער ענגלישער רעגירונג אויף גאולת הארץ.

צום 13. יאהר-טאג פון דער באלפור-דעקלאראציע

היינטיגע ציוניסטישע פערזאמלונג אין „הזמיר“

אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע געשעהענישען אין ציוניזם — די פערעפענטליכונג פון נייעם ענגלישען „ווייס-בוך“ — און צוליב דעם 13. יאהר-טאג זינט עס איז געגעבען געווארען די באלפור-דעקלאראציע קומט פאר היינט, 8.30 אווענד אין זאל פון „הזמיר“, אל. קאשטשושקי 21, א גרויסע פערזאמלונג אויף ד. ט.: „דער אטענטאט אויף דער באלפור-דעקלאראציע“ געווידמעט די דערמאהנטע געשעהענישען. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: ג. דעפ. ד"ר ראזענבלאט, רעד. י. אונגער און ה' משה לימאן.

די פערזאמלונג האט ארויסגערופען דעם געהעריגען אינטערעס אין די יודישע באצ. קרייזען.

נעכטיגער פראטעסט-שבת אין אהל-יעקב

צוליב דעם 13-טען געדענקס-טאג פון דער באלפור-דעקלאראציע און אין צוזאמענהאנג מיט דעם פערעפענטליכען פון דער לעצטער דעקלאראציע פון דער ענגלישער רעגירונג, וועלכע בעדייט אנ'אטענטאט אויף די היסטארישע רעכט פון יודישען פאלק אויף ארץ-ישראל, האט דער וועד פון „אהל-יעקב“ איינגעארדענט נעכטען שבת פריה אין דער שוהל א ספעציעלע פראטעסט-פייערונג.

שוין לאנג האט די שוהל „אהל-יעקב“ נישט צוגעצויגען אזא צאהלרייכען עולם ווי נעכטען. די שוהל איז געווען העל בעלויכטען, דער ארון-קודש מיט א שווארצען פרכת בעדעקט. עס זענען אנוועזענד געווען די מיטגלידער פון ציוניסטישען קאמיטעט מיט'ן פארזיצענדען ה' ד"ר ראזענבלאט בראש, דער וועד פון אהל-יעקב א. אנד. אנגעזעהענע ציוניסטישע עסקנים. בעת קריאת-התורה, איז לכבוד דעם אנוועזענדען פארזיצענדען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע געמאכט געווארען א א ספעציעלער „מי - שברך“ און די עולים-לתורה האבען מנדר געווען לטובת דעם „קרן-קימת“. נאכן לייענען זענען אפגעריכט געווארען הזכרות פאר די קדושים, וואס זענען געפאלען פערגאנגענעם יאהר אין ארץ-ישראל בעת די אב-געשעהענישען, ווי אויך נאך דעם פערשטארבענעם לארד באלפור.

די טרויער-פייערונג האט זיך אנגעהויבען מיט'ן אפזינגען פון קאפיטעל „באו גוים בנחלתך“, דורכן חזן ה' מייסטערמאן מיט'ן כאר. נאכדעם האט ה' דאראצינסקי זעהר ריהרענד געזאגט די „קל מלא רחמים“, וואס האט געמאכט א שטארקען רושם אויף די אנוועזענדע, דערויף האלט דער ד"ר ראזענבלאט א זעהר געלונגענע רעדע וועגען די לעצטע געשעהענישען אין ציוניזם. ער רעדט וועגען די היסטארישע אויפגאבען פון יודענטום, כאראקטעריזירט די פערשידענע גוטע און שלעכטע קאניונקטורען, וואס דאס יודענטום האט דורכגעמאכט, שטעלט זיך אפ בעזונדערס אויף דער באלפור-דעקלאראציע און בעצייכענט דעם לעצטען אטענטאט אויף די דאזיגע דעקלאראציע אלס א שלעכטע קאניונקטור, וועלכע מוז און וועט איבערגעהן. „פונקט אזוי ווי דאס יודענטום — זאגט דער רעדנער — איז דאס געוויסען פון דער מענשהייט, אזוי איז דער ציוניזם דאס געוויסען פון יודענטום“. ער רופט די אנוועזענדע צו גרופירען זיך שטארקער ארום דעם ציוניסטישען אידעאל און צו קעמפען פאר א בעסערע און ליכטיגערע צוקונפט פון יודישען פאלק אין ארץ-ישראל.

די רעדע האט געמאכט א שטארקען רושם אויף אלע אנוועזענדע. נאכדעם זינגט דער כאר — „התקוה“, און דער גאנצער עולם העלפט צו מיט דעם ענדיגט זיך די פראטעסט-פייערונג.

„אילוסטרירטער פוילישער מאנטשעסטער“

אונטער דער רעדאקציע פון אלי באראכין איז ערשינען דער אקטאבער-נומער פון דער לאדזער צייטשריפט פאר ווירטשאפטליכע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע פראגען „אילוסטרירטער פוילישער מאנטשעסטער“ מיט ארטיקלען פון: ד"ר יוליוש בארנעט, וויצע-פרעזעס יוליוש לעווששטיין, ד"ר יד-זעף זאקס, אסקאר בערמאן, ב. שפעט, ד"ר אריה טארטאקאווער, אלי באראכין, ד"ר ז. עלענבערג, סטאראסטע אלעקסי רזשעווסקי, איליא ערענבורג, מיעטשיסלאוו הורוויטש, משה בראדערזאן, ד"ר וויל העלם פאלעק, א. א. דער נומער איז רייך אילוס-טרירט און זעהר עסטעטיש ארויסגעגעבען.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, ד. 2 נאוועמבער

10.15 טראנסמיסיע פון גאטעסדינסט פון דער פויזנער קאטעדרע. 11.58 צייט-סיגנאל פון ווארשא און העיגאל פון מאריאצקען טורעם אין קראקא, טאג-פראגראם, קינא- און טעאטער - רעפערטואר. 12.10 קאנצערט-אקאדעמיע צוליב 100 יאהר זייט שאפענס ארויסגאהרען פון ווארשא, געווידמעט זיינע ווערק (טראנסמיסיע פון ווארשאווער פילהארמאניע). 14.30 פארלעזונג. 14.50 מוזיק. 15.40 פראגראם פאר קינדער. 16.00 פאסט-קעסטעל (לאזער קארעספאנדענץ). 16.20 גראמאפאן-פליטען. 16.40 שפאציר איבער אמעריקאנער מוזעאום (פארלעזונג). 16.55 גראמאפאן-פליטען. 17.15 אנגענעמע און נוצליכע אינפארמאציעס. 17.40 פאפולערע מוזיק (טראנסמיסיע פון ווארשא) 19.00 פערשידענעס 19.25 באנקעט פון פען-קלוב אין לאנדאן (פארלעזונג). 19.40 לאדזער ספארט-קאמוניקאט. 20.00 דיאלאג פון אנ'אפטימיסט מיט א פעסימיסט. 20.30 פארטעפיאן-רעטשיטאל. 21.30 ליטעראריש פירטעל שעה. 21.45 שאפענס פידעל-ווערק אויסגעפיהרט דורך פראפ. וו. קאכאנסקי. 22.00 פעליעטאן וועגן שאפען. 22.15 שאפענס טריא. 22.50 קאמוניקאטן

Dr. med. J. Lubicz
ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31
קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער
איינענע פראצאווניע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען, ווי: קלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינסטליכע רעמעסען א. א. וו. נעמט אן פון 2,30 ביז 4,30 נאכם.

בערויבט יודישע סוחרים

ארעסטירט איינעם פון די רויבער, וועלכער האט אויך דערמארדעט צוויי יודישע סוחרים

(-) אין קאנטאנטינער פאוויאט ביי דער סטאציע ניעמאיקי זענען 4 באנדיטען בעפאלען עטליכע יודישע סוחרים, בעת זיי זענען צוריקגעפאהרען פון יאריד און זיי בערויבט. די סוחרים האבען וועגען דעם מיטגעטיילט דער פאליציי וועלכע האט באלד גענומען נאכיאגען די באנדיטען. אויף דער באהן-סטאציע ניעמאיקי האט די פאליציי פערהאלטען אלס פערדעכטיגען א געוויסען יאן פודלא איז ווען מ'האט איהם קאנפראנטירט מיט די בערויבטע, האבען זיי אין איהם דערקענט איינעם פון די אנפאלער.

פודלא איז שוין דער פאליציי גוט בעקאנט און ער איז פיל מאל שוין געווען בעשטראפט פאר גנבות און אנפאלען.

די פאליציי האט דעם גזלן נישט אפגעשטעלט און הינטער'ן דארף הרושניא געפונען קערפערס פון 2 דערמארדעטע יודען לוזער גאלדשטיין און יאקעל רובינשטיין (א לאדזער). די אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט, אז רובינשטיין איז דערשאסן געווארען און גאלדשטיין איז דערהרגעט געווארען מיט א טעמפ געוועהר. ביידע זענען בערויבט געווארען ווי ס'זעהט אויס דורך די זעלבע באנדיטען וואס האבען בערויבט די סוחרים ביי ניעמאיקי.

די אויספארשונג און גזיעג נאך די באנדיטען דויערט.

געכאפט א היגען מערדער אזש אין בריסעל

מיט א צייט צוריק איז אין ראקאוו, הינטער פיעטרקאוו דערמארדעט געווארען א געוויסער לוציאן מאווראנעק. הגם מ'האט פעסטגעשטעלט, אז דעם מארד איז בעגאנגען זיגמונט לעוקאווסקי, איז נישט געלונגען איהם צו פערהאלטען, און מ'זענען ארויסגעשיקט געווארען שטעק-בריף נעגען איהם. נעכטען האט די פיעטרקאווער פאליציי דערהאלטען א ידיעה, אז אין בריסעל איז אין דעם פוילישען קאנסולאט פערהאלטען געווארען א געוויסער זיגמונט לעוקאווסקי, ווען ער איז אהין געקומען. מ'האט איהם ארעסטירט און ער וועט פון בעלגיען איבערגעשיקט ווערען קיין פיעטרקאוו.

טרויער-אקאדעמיע צום אנדענק פון ביניש מיכאלעוויטש

נעכטען, 10 פריה איז אין פילהארמאניע זאל פארגעקומען א טרויער-אקאדעמיע צום צווייטען יאהרצייט פון אנגעזעהענעם בונדישען מנהיג ה' ביניש מיכאלעוויטש.

די בילעטען אויף דער אקאדעמיע זענען אויספערקויפט געווארען נאך דאנערשטאג, אזוי, אז א גרויסער עולם, וואס איז נעכטען געקומען צו בעעהרען דאס אנדענקען פון מיכאלעוויטש האבען שוין געטראפען א געשלאסענע קאסע.

ביי א פייערליכע שטילקייט ווערט געעפענט די אקאדעמיע.

די ביהנע איז דעקארירט מיט רויטע פאהנען פון „בונד“ און מיט דעם בילד פון פערשטארבענעם, געהילט אין שווארץ און אין רויט.

וועגען לעבען און טעטיגקייט פון מיכאלעוויטש'ן האט גערעדט מענדעלסאן.

דער כאר פון קולטור-ליגע האט געזונגען ספעציעל צוגעפאסטע ארבייטער-לידער, און די דראמאטישע סטודיע האט פארגעטראגען איינצעלנע רעקלאמאציעס.

דער יונגער דיכטער ש. כהן אין לאדז

אין לאדז ווייל איצט דער יונגער ווילנער דיכטער שמשון כהן — איינער פון די אינטערעסאנטסטע מיטגלידער פון דער דיכטער און קינסטלער-גרופע „יונג-ווילנע“.

דער יונגער דיכטער איז א רעדאקציע-מיטגליד פון דעם „ווילנער טאג“, און זיין שארפער אריגינעלער סטיל האט א שם אין די בריטע זשורנאליסטיש-פובליציסטישע קרייזען.

Dr. Różaner
ספעציאליסט פון הויט און וועגערישע קראנקהייטען און קינדערלאזיגקייט
נארוטאוויטשא 9, טעלעפאן 128-98
נעמט אן פון 8–10; 5–8 אווענד
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען

וועגענעריש כירורגישע קליניק
„SANATO“
אגראדאווא 10 טעל. 213-57
1-טע און 2-טע קלאס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.
פרייזען פון געבורט
אין 2-טע קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען
200 זל.
כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. מ. פאנטאר
עמפפאנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

Dr. med.
I. Wajnberg
Cegielniana 47, tel. 26-02
אינערליכע קראנקהייטען
ספעציעל פאר לונגען- און הארץ - קראנקהייטן
בעשטראהלונגען און קינסטליכע בערג-זון
געהמט אן אין דערהיים פון 3–5.

Lekarz-dentysta
Stanisław Gelberg
זאוואדזקא 14, טעל. 108-53
נעמט אן פון 10–2 נאכמ. און פון 4–7 אווענד

DR. MED.
L. Pikielny
אוראלאג
ספעציעל-ארצט פאר נירן, בלאז און אורין-קראנקה.
NAWROT 8, tel. 2,19-90
צוריקגעקערט
נעמט אן פון 12–1 און פון 4–7 אווענד.

אנ'איינגעפיהרט געשעפט
אויף פיעטריקאווער גאס, איז איבערצוגעבען.
אפערטען אין ארמינ. אונטער „רעפאם“.

אנ'ארט צו שלאפען
פאר 2 אנשטענדיגע יונגעלייט, איז אפצוגעבען.
צו ערפאהרען
פיעטריקאווער 33, אויפ'ן 2. הויף, פארטער.

לעכער מאשינאווע
ווערען אויסגענעהט ביי
נארדמאן ציגעלגאס 92

DR. MED. H. LUBICZ
ספ. פאר הויט, וועגעריש און געשלעכט-קראנק.
141.32 צעגעלניאנא 43, טעל.
נעמט אן פון 8–10, 12–2, און 5–8

איך פערקויף אמביליגסטע
פאבריק-נייע אמעריקאנער ROYAL שרייב-מאשינען
PORTABLE
UNDERWOOD
REMINGTON
העברעאיש
אזוי ווי נייע Remington, Royal, Underwood
רעכען-מאשינען: Ihner, Monrol, Bruroughs, Portable i Facit

ADOLF GOLDBERG
72 PIOTRKOWSKA 72
(Grand-Hotel) Telefon 137-54.
ביורא-מאשינען-געשעפט און ספעציעלער ווערקשטעל פון שרייב- און רעכען-מאשינען, נאציאנאל-קאסעס א. אז. וו.

מיט 25% ביליגער ווי איבעראל!
דאמען= הערען= פעלצען
ווי אויך אלע איינצעלנע פעלעכלעך אין א רייכען אויסוואהל מיט גוטע בעדינגונגען אין פעלץ-ווארען-געשעפט פון
י. שווארצמאן נארוטאוויטשא 42
— טעלעפאן 166-31 —

אויפפאדערונג.
צו דער פערוואלטונג פון דער יוד. קאאפ. האנדוו. באנק וושכאדניע 25
אויף מיין ווענדונג דורך א בריף פון 28-טען פאריגען חודש צו דער פערוואלטונג פון דער אויבענדערמאנטער באנק, אז מען זאל מיך ארויסרופען אויף א זיצונג כדי אויפצוקלערען ביי וואס-פאר-א אומשטענדען איך האב געגעבען מיין זשירא האט איהר מיך ביז איצט נישט ארויסגערופען, כאטש אזא זיצונג איז יא פארגעקומען. ווייזט אויס, אז מען איז פעראינטערעסירט, אז איך מיט מיינע טענות צו דער פערוואלטונג נישט קומען.

דאגעגען האט די פערוואלטונג אויסגעקליבען דאס לייכטסטע מיטעל צו מאכען מיר א זאיענטשע אויף אלץ וואס געפינט זיך ביי מיר אין שטוב, אנהויבענדיג פון מיינע צוויי אלטע מאשינען, אויף וועלכע איך דערנעהר מיינע קינדער ביז'ן לעצטען שטיקעל מעבעל. אויב די פערוואלטונג מיינט מיט דער יעניגער פערזאן, וועלכער איז פעראינטערעסירט פון מיר ארויבצושינדען די הויט און מיך צווינגען צו בעצאלען יענעמס חוב—האבען זיי א גרויסען טעות.

איך פאדער דערמיט אויף די פערוואלטונג נאכאמאל עפענטליך, — מיך ארויסצורופען אויף א זיצונג, כדי אויפצוקלערען וויאזוי מען האט מיך פשוט שאנטאזשירט ביים געבען די זשירא.

מיט דרך ארץ
ת. לוטער, אלטשטאט 13
9257

אליכם אישים אקרא
וקולי אל בני אדם
בצדק כל אמרי פי
ואין בהם נפתל ועקש

אויב איהר ווילט ערלעדיגן אייערע אנגע-וועגענע ענינים, זאלסט קומען צו לויפן אין דעם ביורא
17 פיעטריקאווער 17
2-טער הויף, פארטער
דורכגאנג זאכאדניא 52, טעל. 148-79, וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אלערליי בקשות, קלויזולעס און זאבעזפיע-טשעניעס אויף אלע שטעדט אין פוילען. אין משך פון 24 שעה, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען וועגען פעסער, וויזעס אין קאמיסאריאט זשאנדו, וועקסעל-אינקאסא אויף גאנץ פוילען און גאליציען ווערען פינקטליך און געוויסענהאפט ערלעדיגט צו די ביליגסטע פרייזן. שותפות-אקטען, סטאטוטען, איבערזעצן אינטערציזעס, אקטען, דאראווינעם, אלערליי ספראוועס ווערען אנגענומען א-דורכצופיהרען, עווענטועל מיט אנ'אדוואקאט.
די איינציגע טאכטער
פון ישראל מאבעלא,
2-טער הויף, פארטער, דורכגאנג זאכאדניא 52, טעל. 148-79.
בעמ.: דאס ניי-„געבאקענע“ טאנעלט-ביורא אויפ'ן ערשטען הויף האט נישט קיין שום שייכות מיט'ן לטבני-עקזיסטירענדען ביורא, וואס געפינט זיך
אין צווייטען הויף פארטער. טעל. 148-79.

DOKTOR
H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאנא 25, טעל. 126-87
צוריקגעקעהרט
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער - שוועכע, אלע ארטען אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיטן קווארץ - שטראהלען
נעמט אן פון 8 – 2 נאכם. און פון 6 – 9 אווענד

קירזשנער-אטעליער
מ. פישלעוויטש, 20 פיעטריקאווער 20, טעל. 221-39
פיהרט אויס רעעל און שנעל זעמטליכע פעלץ-ארבייטען
פאר דאמען און הערן לויט די נייעסטע אויסלענדישע מאדעלען מיט דער בעסטער
— גאראנטיע און גוטע בעדינגונגען. —

פעלץ-ווארעס
קען מען קויפען אמביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען
נאר ביי דער לאנגיעהריגער פירמע
L. B. FEFER, Wschodnia 42 Tel. 178-04
בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעל געפינט זיך אויפ'ן ארט
די ארבייט ווערט אויסגעפיהרט פינקטליך און רעעל.

אשדכן
בעקאנט אין אינטעליגענ-טע רייכע הייזער, ווערט געזוכט. אפערטען אין אדמ. אונטער „סאליד"

PANNA
z znajomością buchalterji może się zgłosić do mleczarni
Aleja Kościuszki № 36.

ס'ווערט געזוכט
פון זאפארט
א קוואליפיצירטער
קירזשנער-געזעלען
צו ערפאהרען אין אדמ.

בעקאנטמאכונג
דערמיט מאך איך בע-קאנט דער ג' קונדשאפט, אז אין מיין
דאמען-שניידער אטעליער
ציגעל-גאס 59
ווערען אנגענומען בעשטע-לונגען מיט אייגענע און אנפערטרויטע סחורות און ס'ווערט אויסגעפיהרט לויט די נייעסטע פאריזער מאדע-לען. צוגענגליכע פרייזען. קומט און איבערציינט אייך!
מיט אכטונג
ל. גארפינקעל
ציגעל-גאס 59

א גוטער קוואליפיצירטער
קירזשנער
פון הערן און דאמען-ארבייט זוכט ארבייט. אפערטען אין אדמינ. אונטער „קירזשנער". עס קען אויך זיין אלס ...

קינא-טעאטער ZACHĘTA
26 זגערזשער 26
פון היינט ביז'ן 4-טען נאוועמבער איינשליסליך
בענייאונג פון דער גרויסער פרעמיערע!
מעכטיגע לעבענס-זיטען-דראמע א. ג.
קעלנער פון דעם מאסקווער רעסטאראן „JAR"
דער פילם איז איינער פון די בעדייטענדסטע פילם-שלאגערן, וואס איז ביז איצט געזעהען געווארען. אין די הויפטראלען:
דער גרעסטער דראמאטור: **M. CZECHOW** אונזער בערנערין:
W. Malinowska i K. Samborski.
עס נעהמט אנטייל א גרויסער כאר.
אויסערן פראגר.: דאס אנקומען פון נחום סאקאלאוו קיין פוילן.
אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמיטאג. שבת און זונטאג 12 בייטאג.

קלאנג-פילם-טעאטער „MIMOZA"
ul. Kilińskiego 178.
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסע פרעמיערע! גרויסער קלאנג-פילם
ניו-יארק ביינאכט
אין די הויפט-ראלען: **SUE CAROL i LOLA LANE**
אויסערן פראגראם: רעוועלאציאנס-קלאנג-צוגאבע
אנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאג און יום טוב 3.30 נ"מ
נעכסטער פראגראם: **דער דזשאדז-זינגער**
אין דער הויפט-ראלע:
AL JOLSON וועלכער וועט — זינגען — „כל נדרי"
יעדער יוד מוז זעהען דעם דאזיגען פילם!

זיכערע הילף און א רפואה
אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער הינקעל-בראך ווערט גרוים אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם בויך און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל גומענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר-דאקטאר בראכגרעווינג בעזונדער זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען

רוק. אויך פאר הויקערס ראמגנגען מיט הייל-גארסעטען און אפאראטען פאר פערקרימטע פיס און פלאטפוס ספעציעלע אינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענט, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg
.Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter
בעמערקונג: דאס עוזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בראנטש, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר ב. קיעלאנ-ווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.
דערמיט דריק איך אוים דעם בעסטען דאנק דעם הערן דיר. י. ראפאפארט, ספעצ. פאר ברוך, וועלכער וואוינט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 22-177 פראנט פאר, פאר זיין געוויסענהאפטע פערלעגען מיר א גומענעם הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע האב געליטען אויף ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געראטעוועט, אזוי, אז כ'קען איהם יעדען אנזאגען היים עמפפעהלע.
Dr. **BERGHOF** Arzt.

דער ווינטער דערנעהנטערט זיך
בעזארגט אייך בעצייטענס מיט ווינטער-סחורות און ווייסע סחורות און רעשטען
איז קאנסום-געוועלב
ביי דער „ווידזעווער מאנופאקטור"
54 ראקיטשינער 54
צופאהר מיט די טראמווייען 10 און 16
איהר בעקומט אויך דארט צו אונגעוועהנליך נידריגע פרייזען ספארט-אנציגער, ארבייטס-אנציגער, דאמען- און הערען-וועש, טיש- און בעט-וועש, וואלענע שטאפען, טריקאטאזשען, שיך, קוכען-געשיר, קאלאניאל-ווארען א.ז.וו. א.ז.וו.
פאר ה"ה מלוכה- און קאמונאל-בעאמטע, וואס זענען מיטגלידער פון קאאפעראטיווען און געזעלשאפטען, ווערט צוטיילט בעקוועהמער קרעדיט.
19128

רעקורסען אויף דאכאדאווע
שרייבט די ביורא —
פון ד. מאנעלא
פיעטריקאווער 17 ערשטער הויף לינקס אפיצינע, פארטער
געדענקט דעם אדרעס!

צו פערמיטען
א צימער
מיט א קוך ביים ווירט בזשעזשינער 57a
רוג מארישינער מעקלערס געוואונשען

עלטערן!
אין מיין נאכמיטאג **חדר-שולע** ווערען אנגענומען
אינדער וואס לערנען אין פאוושעכנע שולע צו לערנען: עברי, חומש, רש"י, תנ"ך, משניות גמרא היסטאריע, רעדען און שרייבען העבראאיש און יודישע בריוו זעלבסט צוזאמענשטעלען. ס'ווערען אויך אנגענומען אנפענגער וואו ס'ווערט אין פערלויף פון 5 חדשים אויסגעלערנט גרינדליך דאווענען. א שפעציעלע רעליגיעזע ערציהונג! צוגענגליכע פרייזען.
איינשרייבען טעגליך 2 ביז 8 אוונט.
יחיאל דוד ראזענפעלד
פלאץ וואלנאשטשי (געווע שטאט) 6
קוקער אפיצינע, רעכטס, 2. שט.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאליסטען
און דענטיסטישער קאבינעט.
זשעזשינער 11, טעלעפאן 3763
אפען פון 9 פריה ביז 7 אוונט.

ד"ר איטיך נאז, האלז, אויערן ק'	$4^{1}/_{2}$—$5^{1}/_{2}$
ד"ר ספרשנער קינדער-קראנקה.	11-9 $4^{1}/_{2}$-5
ד"ר שיפמאן אינערליכע קראנקהייטע	2—12
ד"ר ביבערבאך הויט און מענער.קר.	$12^{1}/_{2}$—$11^{1}/_{2}$
ד"ר ... נערוועו און גשמשיגע קר.	2—1
ד"ר גאלדבלאט אויגען-קראנקה.	$1^{1}/_{2}$—$12^{1}/_{2}$
ד"ר חיים כירורגישע קראנקהייטען	3—2
ד"ר שמערלאווסקי פרויען-און געבורטס-הילף	$4^{1}/_{2}$—$5^{1}/_{2}$

פסיכא-טעראפיע, שפראך-שטערונגען ווי שטאמלען א. ז. וו. פאקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראל, איינ-שפריצונגען, מאסאזשען, עלעקטריזאציע, אפעראצ. אויף פערלאנג וויזיטען אין שטאט. אין לאבאראטאריום ווערען אנגענומען אלע ארט אנאליזען, אויך פלעגמע און בלוט
אימפונגען געגען שקארלאטין.
ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געווארען
א רענטגען-אינסטיטוט.
ד"ר לאזשינסקי-סטאראפאלסקא
צאהן-ארצט 10—1, 3—6
קינסטליכע ציהן, קראנען, פאמבען א.א.וו.
די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאג

Dr. Z. Rakowski
ספ. פאר אויערן-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקה.
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאן 127-81.
פערעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5

DR. ADAM GROSSGLIK
Al. Kościuszki 27
tel. 151-78
צוריקגעקעהרט
הויט און מענערישע קראנקה. רענטגען און ליכטהיילאונגט. נעמט אן פון 4—7 אוונד.

Dr. H. HALTRECHT
הויט און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטרקאווער 10
פון 8 ביז 3 נאכמ. און פון 8 ביז 9 אוונד
זונטאג פון 9 ביז 1.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען.

Dr. med.
A. Landkof
15 פאלודניאווא
טעל. 138-34
אינערליכע און קינדער קראנקהייטען
צוריקגעקערט
נעמט אן פון 2-3 און 7-8 אוו

Dr. med.
W. Eychner
גינעקאלאג אקושער
זגערזשער 11
טעלעפאן 134—72
נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון $7^{1}/_{2}$—9 אוונד.

דראט-צוימען
געפלאכטענע, געוועבען, געלעלער-טע, ראביץ-געוועבען און אלע מע-טאלן עמפפעהלט צו בילינע פרייזן
RUDOLF JUNG
Łódź, Wólczańska 151, telefon 128-97

הלא חכמה תקרא ותבונה תתן קולה
אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושאנן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע
איבער דעם וועלט נאר קומען אין ביורא
פון ד. מאנעלא
וואס איז איבערגעטראגען געווארען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף **פיעטריקאווער 17**, לינקע אפיצינע פארטער, טעל. 124-95
וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פינקטליך און געוויסענהאפט געשריבען א-לערליי בימעם: ציווילע, קארנע, האנדלאווע, אפעלאציעס, אדוואקאציעס, קלויזולעס, זאבעזפיטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, וועגען דירות אין אוישאנד ראזיעמטשא, ווי אויך איבער-זעצונגען אין אלע שפראכען.
בעם.: קלויזולעס און זאבעזפיעטשעניעס ווע-רען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה
מיט אכטונג ד. מאנעלא,
פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

א קולטורעלער שדכן
פהירט אויס שדוכים מיט גרויס ערפאלג
לאדז, ציגעל-גאס 9,
פראנט, 1 שטאק וואוינונג 4

PORADNIA WENEROLOGICZNA
פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.
קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.
— טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אוונד. —
פון 11 ביז 12 בייטאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערע ווארטע-צימער פאר פרויען. —
וויזיט 3 זל.

רענטשניצע
צאהן-ערצטליכער גאבינעט און רענטגען-אינסטיטוט
(דיאגנאסטיק, אויסצריכצ און לייכט-טיפע טעראפיע)
זגערזשער 17 טעל. 116-33

אבאנאמענט-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט אפטראגען אין היים; אויף דער פראווינץ 6—זל א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.
פאר'ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז די רעדאקציע נישט פאראנטווארטליך
די אדמיניסטראציע איז אפען גאנצן טאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער דריט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 . . . . . . 60— 4
נאכ'ן טעקסט—12 . . . . . . 18— 8
... 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א וואָרט

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kautman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.